

An abstract graphic on the left side of the cover consisting of two overlapping circles, one light gray and one white, creating a circular pattern.

V Ě Š T N Í K
P O D Z I M 2 0 1 2

DILIA, občanské sdružení
divadelní, literární,
audiovizuální agentura
Krátkého 1
190 03 Praha 9 – Vysočany

Správní rada DILIA

Vadim Petrov – předseda
Konzultační hodiny každou středu v sekretariátě DILIA
od 12:00 hodin.
Náročnější jednání je třeba domluvit předem
na tel. 283 893 603.

B. A. Šimon Pellar – místopředseda
Josef Hanuš
Vladimír Michálek
PhDr. Roman Ráž
Jaroslava Šiktancová
Mgr. Zdeněk Zelenka

Dozorčí rada DILIA

Ing. Pavel Weigel – předseda
MgA. Jiří Blažek
Mgr. Petr Markov

Věstník vydala DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura – občanské sdružení

Uzávěrka 21. 11. 2012

Redakce: Marie Špalová a Jan Jiřík
e-mail: spalova@dilia.cz nebo jirik@dilia.cz

Vážení členové DILIA a zastupování autoři,

dovolte, abych vám všem jménem svým, jménem Správní rady, Dozorčí rady, ředitele DILIA a všech zaměstnanců popřál co nejkrásnější prožití svátků vánočních, hodně zdraví, síly a optimismu do nového roku 2013.

Jsem rád, že první příspěvek o činnosti Správní rady od dubnové Valné hromady není pesimistický na rozdíl od průběžných zpráv médií o stavu naší společnosti. Těší mě, že noví členové SR se aktivně zapojili do práce, ovládli problematiku činnosti DILIA a jsou iniciativní. Za velice krátké období od Valné hromady se Správní rada spolu s Dozorčí radou, ředitelem DILIA Jiřím Srstkou a celým vedením DILIA (s výjimkou letních prázdnin) pravidelně scházela a projednávala vše nezbytné, co bylo nutné řešit. Šlo především o:

- zhodnocení Valné hromady, projednání závěrů Valné hromady a jejich začlenění do plánu činnosti Správní rady
- spolupráci a spolurozhodování o všech průběžných úkolech DILIA (podrobněji ve svém příspěvku pan ředitel)
- udělení Literárního grantu DILIA nakladatelství **Torst knize Eseje E. Frynty**
- rozhodnutí o poskytnutí finančního příspěvku pro cenu Josefa Jungmana Obce překladatelů

- udělení „Uznání“ za celoživotní dílo paní PhDr. O. Walló, panu S. Rudolfovi a panu J. Hrubému
- udělení plakety DILIA za mimořádné pracovní a umělecké výsledky panu K. Šiktancovi, panu prof. I. Vyskočilovi, panu I. Vodseďálkovi, panu PhDr. Ing. J. Vodňanskému a panu L. Smočkovi
- udělení plakety DILIA za mimořádné pracovní výsledky dlouholeté zaměstnankyni DILIA Věře Zárubové.

V současné době dochází k projednávání sjednocení cen, grantů a různých finančních podpor udělovaných DILIA do jednotného rámce, aby již nebyly udělovány roztržštěně, ale v průběhu jednoho slavnostního večera.

V tomto duchu bych mohl ještě pokračovat, chci však jen říci, že každý, byť i sebemenší úspěch je třeba v dnešní neklidné době chápat jako zcela mimořádný, tedy v době, kdy se neustále mění zákony, vyhlášky, předpisy a nařízení a kdy prioritou organizací i institucí se stává jejich vlastní finanční prospěch. Proto je dvojnásob těžké hájit práva autorů i zastupovaných. Také proto je tak důležitý kolektivní pocit odpovědnosti nejen členů Správní rady a Dozorčí rady, ale i celého vedení DILIA, včetně jednotlivých zaměstnanců, ale v první řadě zastupovaných autorů.

Jedním z nedostatků, který stále přetrvává z minulých let, je fakt, že se nám někdy nedaří přesvědčit autory, aby své smlouvy

uzavírali prostřednictvím DILIA, byť je to pro autory výhodné. Neuváženým podepsáním smlouvy „bez DILIA“ tak často dochází k poškození zájmů autora, který se dodatečně obrací na DILIA s prosbou o pomoc, ale to už bývá zpravidla pozdě. Mně osobně je celá tato záležitost nepochopitelná a hlavně nerozumím sebejistotě autorů, kteří takto činí, i když vědí, jaká je současná praxe, jež je namířená proti zájmům autorů.

Závěrem jsem rád, že mohu jednoznačně všem zaměstnancům DILIA, jednotlivým vedoucím i panu řediteli Jiřímu Srstkoví za dosažené výsledky poděkovat a všem ještě jednou popřát klidné a hezké Vánoce a optimistické vykročení do Nového roku 2013.

Vadim Petrov
předseda Správní rady DILIA

PŘELOŽILI JSME V RÁMCI PŘEKLADATELSKÉ DÍLNY DILIA 2012

Již poosmé pořádala agentura DILIA překladatelskou dílnu. Workshop byl určen začínajícím překladatelům, ať už z řad studentů filologických oborů, či naopak studentů divadelních škol a dalších, kteří mají dostatečné jazykové vybavení a zájem o divadelní texty. Letošní ročník Překladatelské dílny DILIA byl zaměřen na **současnou skandinávskou dramaturgii – Dánska, Finska, Norska a Švédska**.

Tutory mladých překladatelů byli Helena Březinová, Vladimír Piskoř, Karolína Stehlíková, Zbyněk Černík a Miroslav Pošta.

Z přihlášených mladých překladatelů vybrala DILIA ve spolupráci s tutori pět stipendistek.

V rámci Překladatelské dílny DILIA vznikly čtyři nové překlady:

Christian Lollike: *Obyčejný život*

překlad: Lada Halounová, tutor: Helena Březinová

Fraška o těle, strachu a obyčejnosti, neboli o vyprázdněném postmoderním životě beze smyslu a vytyčeného směru. Hledání sebe sama skrze honbu za perfektním a ideálním životem se paradoxně stává hlavním důvodem sebeodcizení. Ztráta identity jde ruku v ruce s pře-

hnanou sebekontrolou, hodinami strávenými ve fitness centrech nebo nesmyslnou snahou o dosažení ideálu krásy a zdraví či snahou se za každou cenu prosadit v práci a ve společnosti.

Hra pro tři postavy se odvíjí ve dvou pravidelně se střídajících plánech. V hravější linii se postavy A, B a C snaží opakovaně vyprávět příběh devětatřicetileté ženy A, která se cítí být pronásledovaná, ale nedokáže přesně určit kým nebo čím. „Velký bratr“ se z vnějšího světa přesunul do našeho vlastního nitra, a je proto těžší jej odhalit. Druhá linie ukazuje groteskně nadsazený obraz současné dánské společnosti: rodinný život muže B se ženou A je stále silněji ovlivňován tajným „vnitřním agentem“, nasazeným stejně tajným „Úřadem pro duševní záležitosti“. Hravá linie se donekonečna opakuje, protože každý pokus o nalezení životního ideálu končí hádkami a osočováním; podobně katastrofálně se uzavírá také linie rodinného života: muž i s dětmi odchází jako novodobá Nora a emancipovaná žena A končí v blázinci.

Saara Turunen: Králíček

Překlad: Alžběta Štollová, tutor: Vladimír Piskoř

V restauraci sedí žena. Před očima jí běží obrazy. Celý život chtěla být něčím jiným: sladká dívka, sexy žena, atraktivní manželka. Mít někoho, koho by stálo za to milovat. Ale vždycky s ní bylo něco špatně; neví, jak být „žena, jak má být“. Hlas osudu na ni křičí: „Skončíš sama“. Zuřivé obrazy uvnitř ní vybuchují ve vize plné násilí a krve. Dnes večer buď změni svůj životní směr nebo se postavíš tváří v tvář smrti.

Hra Saary Turunen je dravý proud krvácejícího vědomí a černé reality, který ústí do hustou barvou nasáklé fresky. Ženy musejí čelit nekonečnému tlaku, který je drtí a bodá, dětství a dospělost se taví jedno v druhé... Králíček nabízí množství interpretací, je to otevřený formát, který vybízí k režijní i herecké invenci.

Hra byla přeložena do angličtiny, němčiny, maďarštiny, slovenštiny, španělštiny, dánštiny, polštiny, italštiny a ruštiny. Kromě toho byla vydána v Mexiku v divadelním nakladatelství Paso de Gato. Králíček byl kromě Finska inscenován v Barceloně, Budapešti a Mexiku.

Liv Heloe: Lise L.

Překlad: Zuzana Micková, tutor: Karolína Stehlíková

Drama současné norské autorky Liv Heløe je portrétem norské novinářské legendy Lise Lindbæk. Na pozadí událostí, které zmítaly Evropou v době před, během a po druhé světové válce, nás tato postava provází svým dramatickým životem – od nejtěšnějšího dětství, přes roky prožité v roli válečné reportérky a svobodné matky, cestující neustále napříč Evropou, až do okamžiku, kdy vyhořelá a zcela bez iluzí vidí smrt jako jediné východisko.

Během let strávených v Itálii byla Lise Lindbæk přímým svědkem počátečního vzestupu fašismu, jako válečná reportérka pak prostředkovala Norsku například španělskou občanskou válku. Druhou světovou válku prožila nuceně v USA, odkud se pak do Norska a ke své dceři vrátila po šesti letech odloučení. Aby mohla co nejvěrněji dokumentovat svou současnost, riskovala Lise Lindbæk často bezprostředně život – a mnohé z něj také své celoživotní potřebě angažovat se dobrovolně obětovala. Co ji k tomu vedlo? Co vůbec člověka k něčemu takovému může vést?

Autorce byla mj. za hru Lise L. udělena norská Cena Henrika Ibsena, rozhlasové zpracování této hry získalo v roce 2009 zvláštní uznání poroty na berlínském Mezinárodním mediálním festivalu Prix Europa.

Staffan Göthe: *Boogie Woogie*

Překlad: Kateřina Zadáková a Zuzana Miesslerová,

tutor: Zbyněk Černík

Už v úvodním proslovu ke hře uslyšíme, že Boogie woogie je „veselá truchlohra“ nebo „truchlivá veselohra“. Celá hra je prochnutá tíživou atmosférou 30. let, mluví se o vysoké nezaměstnanosti a z rádia zní nacistické proslovy. Přetvářka ve vztazích je na denním pořádku, dobříci se stávají loutkami v rukou bezskrupulních jedinců, laskavost a obětavost je ostatním k smíchu, naivní snílci končí na mizině, vítězí sobectví. Masky se snímají jen ve chvíli nejvyššího zoufalství, mluví se jen proto, aby nebylo ticho a dialogy tu a tam zavání absurdním divadlem. Horší to už snad být nemůže a nikdo neví, co bude za pět let (ale všechno bude jinak a daleko horší...). Hra má v sobě něco z kouzla kabaretů a kupletů, melancholickou náladu střídají scény plné (psychického) násilí. A jak jinak – outsider zůstane všemi opuštěný i tentokrát.

Na konci června proběhlo úvodní setkání mladých stipendistek s jejich zkušenými tutori. Setkání bylo zaměřené na praktickou přípravu budoucích překladatelů, tj. na základní informace ohledně specifik divadelního překladu, na stručný náhled do trendů současného dramatu ve skandinávských zemích, na problematiku autorského zákona; stipendistky se také seznámily se základními modely spolupráce překladatele s dramaturgem. Během zářijového setkání se účastnice workshopu podělily se zkušenostmi s překladem, vzájemně si překlady ohodnotily a vyslechly si názory nejen svých tutorů, ale i svých kolegů.

Závěrečné setkání, během kterého vzniklé překlady nebo spíše úryvky z nich byly představeny formou scénického čtení, se uskutečnilo 9. prosince 2012 v prostorách Národní galerie – Veletřžního paláce. Scénická čtení připravilo Divadlo Letí v režii Petra Haška.

Projekt Překladatelská dílna DILIA 2012 podpořili:

Správní rada DILIA, Hlavní město Praha, Národní galerie v Praze

JJ

Agentura DILIA ve spolupráci s Divadlem LETÍ představila na podzim 2012 další dvě novinky z oblasti dramatické tvorby. V rámci cyklu scénických skic 8@8 mohli diváci a divadelní odborníci shlédnout nejnovější hru Viliama Klimáčka *Kill Hill* již tradičně ve slovenském jazyce a celosvětově úspěšnou hru Dennise Kellyho *Sirotcí* ve skvělém překladu Ester Žantovské.

Hra *Kill Hill*™ s podtitulem „Hraj alebo zhyň!“ je výsledkem autorské rezidence mezinárodního projektu Generační ikony, na němž spolupracuje pražské Divadlo Letí, bratislavské GUnaGU a vídeňské Wiener Wortstaetten.

Hra vypráví příběh o čtyřech bohatých finančních expertech, kteří se jednou týdně scházejí a relaxují u surové počítačové hry KILL HILL™, kterou si speciálně pro tuto příležitost nechali naprogramovat. Odehrává se v blízké budoucnosti – Evropská unie se rozpadla, bohatí se opevnili na farmách, které představují poslední ostrovy civilizace. Proti nim stojí rebelové a nemají co ztratit. Finančníci si hrají na vzbouřence a vesele ničí svůj majetek. Tentokrát se však ve hře objeví další tajemná postava, – ozbrojená žena ve zkrvavené uniformě. Kde se ve hře vzala? A proti komu vlastně bojuje? Najednou se za okny začne stílet. Noční město osvětlují

výbuchy. Přenesl se KILL HILL™ do ulic, nebo začala občanská válka?

V režii Janky Ryšánek Schmiedtové se představili herci Natália Drabiščáková, Adrian Jastraban, Marián Chalány, Peter Varga a Anna Fišerová.

V listopadu mohli diváci shlédnout vzrušující thriller **Dennise Kellyho *Sirotcí***. Hra je brilantní studií lásky a krutosti, které jsou si bliž, než si troufáme připustit. Hru nastudovalo prestižní Traverse Theatre a světovou premiéru měla v roce 2009 v rámci Fringe Festivalu v Edinburghu. Úspěšná inscenace získala několik cen a dočkala se uvedení v londýnském Soho Theatre. I mimo Velkou Británii sklízí *Sirotcí* ovace u diváků i odborné veřejnosti – v německy hovořících zemích byli například vyhlášeni nejlepší zahraniční hrou roku 2010 a dosáhl rekordního počtu uvedení. V režii Daniela Špinara, který se představil také v jedné z hereckých úloh, hráli Týna Průchová a Michal Kern.

Obě hry jsou v elektronické podobě k dispozici v DILIA.

MŠ

FESTIVAL IN ALTRE PAROLE V ŘÍMĚ

Cílem přehlídky současné mezinárodní dramatiky *In altre parole* (*Jinými slovy*) je seznámit italské publikum s jiným psaním pro divadlo a s jinými tématy, než které jsou v Itálii tradičně známe, a přesvědčit diváky o tom, že v zemích, s nimiž nejsou žádné nebo jen minimální vztahy, existují dobré hry a talentovaní umělci.

V rámci sedmého ročníku přehlídky současné mezinárodní dramatiky *In altre parole*, která se konala od 8. do 22. října 2012 v Římě, se ve spolupráci festivalu s knihovnou Casa delle Traduzioni a s Institutem umění – Divadelním ústavem konala poprvé rezidence dvou českých překladatelek **Alice Flemrové** a **Terezy Siegllové** v Římě. Během rezidence se překladatelky setkaly s italskými dramatiky Giovannim Clementim a Sergiem Pierattinim, jejichž hry *Lébreo* (*Žid*) a *Il ritorno* (*Návrat*) začaly překládat do češtiny.

V rámci přehlídky se každoročně koná celá řada setkání a diskusí. Překladatelky se tak 12. října účastnily kulatého stolu na téma divadelního překladu, v rámci něhož umělecký ředitel festivalu *In altre parole* Pino Tierno diskutoval spolu s jednotlivými překladateli her tohoto ročníku o specifikách a úskalích překladu divadelních textů.

Taktéž v rámci přehlídky se 19. října konalo setkání věnované tématu italského divadla v České republice a českého divadla v Itálii, které moderovala prof. Aleksandra Jovičević. Spolu s italským dramatikem Giovannim Clementim a s oběma překladatelkami mluvila nejen o hrách, které budou přeloženy do češtiny, ale i o současné italské a české dramatice a o jejich uvádění v divadle v obou zemích.

V rámci spolupráce Institutu umění – Divadelního ústavu s festivalem byla přeložena a v rámci přehlídky uvedena hra **Alice Nellis Záplavy** (*Alluvioni*). Čtení se konalo v jedné z budov Teatro di Roma, v divadle Teatro India, jehož upravené industriální budovy na břehu Tibery mimo centrum Říma bývají tradičně prostorem alternativního divadla a inovativních divadelních projektů. Jednoduché, ale efektní scénické čtení v režii Emanuely Pistoneové, které získalo na účinnosti i tím, že herci mluvili regionální italštinou, se u publika setkalo s úspěchem. Jak píše Maria Faiella ve své recenzi na portálu L'ora del Teatro: „Toto scénické čtení, které bylo svěží a zároveň hluboké a plné citů, doprovázela melodie písničky Deep Water skupiny Portishead, která odkazuje k tématu samotné hry.“

MŠ

LENKA LAGRONOVÁ A ROMAN SIKORA VE SLOVINSKÉM MARIBORU

***Z prachu hvězd* Lenky Lagronové a *Zpověď masochisty* Romana Sikory představeny ve Slovinsku.**

47. ročník divadelního festivalu *Boršnikovo Srečanje*, který proběhl na konci října 2012 ve slovinském Mariboru, se zaměřil na nejnovější českou dramaturgii. V režii Yulie Roschiny připravili studenti místní Divadelní, rozhlasové a televizní akademie scénická čtení tří českých her: *Z prachu hvězd* Lenky Lagronové, *Zpovědi masochisty* Romana Sikory a *Vejce* Petra Kolečky.

Foto Boštjan Lah

Všechny uvedené hry byly vydány ve slovinském překladu v antologii současné české divadelní hry.

Po scénickém čtení českých autorů proběhla diskuse s Romanem Sikorou a Petrem Kolečkou.

Na dni českého dramatu spolupracoval slovinský festival s pražským Institutem umění – Divadelním ústavem.

JJ

ZEMŘEL BŘETISLAV POJAR

Dne 12. října 2012 zemřel náhle po svých devětaosmdesátinách scenárista, režisér a pedagog animované tvorby na pražské FAMU Břetislav Pojar.

Narodil se 7. října 1923 v Sušici na Šumavě. Po uzavření českých vysokých škol v roce 1942 byl totálně nasazen jako fázař do studia AFIT, které se mělo stát říšskou konkurencí Walta Disneyho.

Brzy po válce se toto studio změnilo ve Studio Bratří v triku pod vedením Jiřího Trnky, kde pak Pojar patřil k předním animátorům. V roce 1946 odešel s Trnkou do vznikajícího Studia loutkových filmů, kde režijně debutoval roku 1951 snímkem *Perníková chaloupka*.

V roce 1960 získal Pojar za film *Lev a písnička* cenu Grand prix na festivalu v Annecy. Následovala další ocenění včetně Zlatého medvěda z festivalu v Berlíně či Zlaté palmy z Cannes.

K nejpoblárnějším dílům Břetislava Pojara bezesporu patří pohádkový cyklus *Potkali se u Kolína*. Z dalších slavných a oblíbených děl jmenujme alespoň televizní seriály *Dášenka* (1979) či *Jája a Pája* (1986).

Léta spolupracoval s kanadskou společností National Film Board, točil filmy na objednávku OSN a nadále sklízel ceny na nejruznějších festivalech.

Dne 28. října 2008 bylo profesorovi Břetislavu Pojarovi uděleno státní vyznamenání Medaile Za zásluhy II. stupně. V roce 2007 převzal Křišťálový globus Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech.

JJ

WILLIAM SAROYAN SE NÁM UKLONIL A SMEKL KLOBOUK

ROZHOVOR S VĚROU ZÁRUBOVOU

Patříte k nejvěrnějším zaměstnancům DILIA. Jak dlouho už v agentuře pracujete?

Do DILIA jsem nastoupila 15.3.1979 do tehdejšího sídla ve Vyšehradské ulici. Tedy bezmála 34 let.

Jak jste se k práci v DILIA dostala a na jakých postech jste v průběhu let pracovala?

Práci mi vlastně dojednala moje sestra, která tehdy pracovala v právním oddělení DILIA. Nastoupila jsem na několik měsíců do podatelny a od 1.9. 1979 k Dr. Hlaváčovi do divadelního a mediálního oddělení. Dlouho jsem byla referentka pro zahraničí a později vedoucí divadelního oddělení.

Pracujete v divadelním oddělení, dá se tedy říci, že divadlo je Vám z kulturní oblasti nejbližší?

Ne jen divadlo, ale i hudba, film a výtvarné umění.

Které divadlo patří k Vaším nejoblíbenějším?

Činoherní klub a Divadlo Bez zábradlí.

Co Vás na Vaší práci nejvíc baví?

Není to jednotvárná práce, pořád se něco děje. Denně se vlastně vzdělávám a dozvídám něco nového. Lidé kolem divadla jsou mi blízcí.

Jistě jste se za ta léta potkala s řadou výrazných osobností z oblasti kultury. Jaká setkání patřila k těm nejzajímavějším?

Po mém nástupu přišel do DILIA, tehdy do Vyšehradské ulice William Saroyan. Stály jsme s kolegyněmi naproti ředitelně v kuchynce a vařily si kafe. Uklonil se nám a smekl široký klobouk. Na to se nedá zapomenout.

Jaký nejkomplicovanější úkol jste v DILIA řešila?

Bylo jich hodně, ale všechno se nakonec vyřešilo. Nejkomplicovanější ale bylo získávat po roce 1990 zpátky autory, kteří ode-

šli do nově vzniklé agentury Aura-Pont, a také si získat znovu své dobré jméno a kredit. DILIA byla tehdy označována za monopolní totalitní organizaci. Trvalo několik let, než se k nám zase začali autoři vracet.

Vaší doménou je Rusko a Francie. Máte nějaké nejoblíbenější autory z těchto jazykových oblastí?

Kromě Francie a Ruska mám také Itálii, Španělsko, Belgii, Jižní Ameriku a všechny státy, které vznikly po rozdělení bývalého Sovětského Svazu. Můj nejoblíbenější autor je Charles Dickens a Betty McDonaldová. Nejsou z mé oblasti.

Patříte k těm, kteří si práci nosí domů? Jak relaxujete?

Práci si domů nenesím, ale cestou domů o ní často přemýšlím. Některá řešení chtějí právě ten odstup. Relaxuji na své zahradě a v chaloupce v horách.

Co Vám DILIA dala a co naopak vzala?

DILIA mi dala zajímavou skvělou práci, která mě vždycky bavila. Hlavně jednání s tolika zajímavými lidmi. Kromě toho denně sháním nové informace, hledám ve slovnících a vlastně se stále vzdělávám. Za každého ředitele jsem chodila na přednášky o au-

torském právu na Právnickou fakultu. Takže DILIA mi dala hodně a nevzala mi nic.

Co byste popřála své nástupkyni?

Své milé nástupkyni přeji hodně úspěchů a štěstí.

rozhovor připravila Marie Špalová

ZPRÁVA O STAVU LICENČNÍCH SMLUV NAKLADATELSKÝCH UZAVŘENÝCH MIMO DILIA

Autor slovesného díla by měl před vydáním svého díla uzavřít s nakladatelem licenční smlouvu nakladatelskou, ve které udělí nakladateli svolení s vydáním svého slovesného díla za předem dohodnutých podmínek, a nakladatel se zaváže uhradit mu za to sjednanou odměnu. Kondicionál jsme na tomto místě použili z toho důvodu, že k uzavření takových smluv v praxi často vůbec nedochází a to i přesto, že kniha vyjde a prodává se. Na poli vydávání knižních děl panují zcela odlišné zvyklosti, než je tomu u autorských děl z jiných uměleckých oblastí. Tak například u hudebních děl je sjednávání svolení k užití děl ovládáno výhradně principem kolektivní správy, kterou vykonává OSA. Zatímco v případě dramatických a audiovizuálních děl sjednávají smlouvy za autory ve většině případů agentury, autoři slovesných děl se do uzavírání licenčních smluv pouštějí „na vlastní triko“ a často si tak zbytečně způsobují nemalé problémy.

O činnosti literárních agentur existují v českém prostředí v povědomí autorů i širší veřejnosti často velmi zkreslené představy, které mají několik příčin. Jednou z nich je složitost problematiky autorského práva, v níž se těžko orientují nejen autoři, ale i nakladatelé. Tuzemské literární agentury si totiž nejčastěji kladou

za cíl chránit autorská práva zastupovaných autorů. V tom smyslu zprostředkovávají uzavírání licenčních smluv na užití děl českých i zahraničních autorů s nakladateli. Přesto autoři slovesných děl často nemají o agenturní zastupování zájem a uzavírají si licenční smlouvy s nakladateli sami. Jaké jsou výhody agenturního zastupování pro autory? Jaké služby agentury autorům poskytují?

Je nutné v této souvislosti zdůraznit, že udílení svolení k vydání slovesného díla se řadí do skupiny tzv. „velkých práv“ (stejně jako u divadla nebo u filmu), kde nejde použít kolektivní správa (tedy hromadné licencování) a kde se autor sám rozhoduje, zda si svá práva bude vykonávat vůči nakladateli sám, nebo využije služeb agentury. Někdy se autoři nechávají při sjednávání smluv zastoupit i advokátní kanceláři, což ale není příliš časté.

V České republice existují dvě nejznámější agentury, které se zabývají zastupováním českých autorů při sjednávání smluv, a to DILIA a Aura-Pont. Působí tu i další agentury, ty se však zabývají především a hlavně zprostředkováním zahraničních práv pro Českou republiku. Obě dvě agentury za své služby účtují autorům režijní srážku z inkasovaných autorských odměn ve výši 8% až 10%, v ojedinělých případech 15%. Důvody, proč u nás neexistuje více

takových agentur, spočívají dle našeho názoru hlavně v tom, že jde o malý trh – pravidelně vydávajících nakladatelů je něco mezi 500 a 600. Není proto nic neobvyklého, když jsou autoři slovesných děl s nakladateli často ve velice úzkých osobních kontaktech, a připadá jim žinantní, aby do tohoto vztahu vstupoval ještě někdo další, natož pak agentura, která se pochopitelně může dostat při sjednávání smlouvy s nakladatelem do sváru. Dalším důvodem malého počtu autorskoprávních agentur spočívá jistě také v tom, že na zastupování autorských práv nejde skutečně závažně vydělat. Je to mravenčí práce s malým finančním efektem pro agenturu.

Čeští autoři často nevnímají to, že autorské právo se od roku 2000 přijetím zcela nového autorského zákona úplně změnilo a že napsat a uzavřít správnou smlouvu není nic jednoduchého. A jelikož nakladatelé nechtějí vydávat peněžní sumy za advokáty, kteří by jim napsali správné vzorové licenční nakladatelské smlouvy (a těch, kteří to umí, je pohříchu málo), píší si je sami. Jejich úroveň je většinou bídná a často zakládá důvod k pozdějšímu sporu mezi nakladatelem a autorem. Podmínky těchto licenčních smluv jsou pro autory často nevýhodné. Autoři jsou nuceni poskytovat autorská práva na příliš dlouhou dobu, k jinému užití než knižnímu, k šíření díla po celém světě a to v neomezeném nákladu.

Nejde však jen o úroveň licenčních smluv, ale také o výši odměn, kterou je nakladatel autorovi schopen a ochoten uhradit. V případech originálních autorů slovesných děl se většinou jedná

tantiéma, tedy podílová odměna vyjádřená v procentech většinou z nakladatelské ceny (nikoli z prodejní, která je díky distribuční přírážce až o 50 % vyšší), a pohybuje se okolo 8–12 %, což je o dost méně, než činí evropský standard. Nejhuře jsou na tom překladatelé, kteří bez ohledu na počet výtisků obdrží jako kdysi paušální odměnu za jednu normostranu překladu. Pokud se paušální odměna pak přepočítá na procenta, zjistíme, že odměna překladatele by vyšla na částku hluboko pod obvyklou výši procentní odměny tantiémy. Většinou jde o zlomky procent.

Nástup elektronických knih paradoxně zvýšil zájem nakladatelů o obsah nakladatelských licenčních smluv. Nakladatelé totiž zjistili, že nemají ve svých smlouvách obsaženo svolení k užití děl na internetu a začali je houfně předělávat či dodatekovat ty staré. Na rozdíl od distributorů tištěných knih, které jsou u nás prodávány tzv. v komisi a až do momentu zakoupení knihy zákazníkem jsou majetkem nakladatele, je v případě elektronických knih uživatelem – tedy tím, kdo sděluje dílo veřejnosti a kdo musí získat příslušná oprávnění od autora – přímo provozovatel internetového portálu. Provozovatel tak musí nabýt oprávnění od autora přímo nebo přes nakladatele tak, že ten nabude práva k tomuto užití od autora, a pak ho v podobě podlicence „dopraví“ k provozovateli internetového portálu. Druhá varianta v praxi zatím dominuje.

Nakladatelé si též začínají pomalu uvědomovat další fakt, a sice ten, že nemají svou investici nijakým způsobem chráněnou na roz-

díl od hudebních vydavatelů a filmových producentů. Ti totiž disponují tzv. právy výrobců zvukových nebo zvukově obrazových záznamů, jež jsou obsažena v autorském zákoně. Pro praxi to znamená, že uživatel musí získat práva nejen od autorů, případně od výkonných umělců, ale také od těchto výrobců – producentů. To však v případě nakladatelů tištěné, ale i literatury vydané v elektronické podobě neplatí. Někteří nakladatelé se pak proti tomuto faktu brání tak, že se snaží ve smlouvě vykoupit od autora práva na jakékoli další užití díla nebo tak, že uzavřou s autorem na nějakou dobu pracovní poměr s tím, že v rámci tohoto pracovního poměru vznikne autorské dílo a to se pak stane dílem zaměstnavatele, u kterého nakladatel vykonává všechna práva autora s minimálním omezením. Dalším oblíbeným „trikem“ zvláště na poli odborné literatury je označení díla, které má většinou více autorů, za dílo kolektivní, kde též právnická osoba, z jehož podnětu je dílo vytvářeno, je považována za zaměstnavatele a dílo za dílo zaměstnavatele.

Jak vyplývá z textu výše, hlavní pracovní náplní literárního oddělení agentury DILIA je tedy poskytování smluvního servisu autorům, resp. nositelům autorských práv. A nejde jen o uzavírání standardních licenčních smluv, ale také např. o řešení problémů vyplývajících ze špatně uzavřených licenčních smluv, řešení dohod o narovnání v případě neoprávněných užití autorských děl i další poradenství v oblasti autorského práva. Vizitkou literárního oddělení jsou především dlouholeté zkušenosti, znalost prostředí knižního trhu, a pevné kontakty na domácím i světovém knižním trhu. Spolupráce s agenturou je tak v mnoha ohledech výhodná pro autory, kteří se mohou spolehnout na jejich odbornost při uzavírání smluv.

Jiří Srstka
Michaela Celárková

PERSONÁLNÍ ZMĚNY V AGENTUŘE DILIA

S koncem roku 2012 dochází v DILIA k několika personálním změnám.

Z hospodářské správy odchází paní Vlasta Volfová, kterou nahradí Martina Treppeschová. Kontakty na paní Treppeschovou jsou: treppeschova@dilia.cz a 266 199 811.

Z Divadelního odd. odchází paní Věra Zárubová, která se dlouhodobě starala o kontakt se zahraničními agenturami, především s francouzskojazyčnou oblastí, Ruskem a dalšími. S paní Zárubovou přinášíme rozhovor v tomto čísle Věstníku.

Paní Věře Zárubové a paní Vlastně Volfové děkujeme za jejich obětavou práci pro agenturu DILIA a přejeme jim hodně štěstí, zdraví a spokojenosti.

Novou referentkou se stala Ing. Zuzana Michlerová.

Kontakt na novou referentku pro zahraničí je:
michlerova@dilia.cz a 266 199 830

Ing. Zuzana Michlerová vystudovala obor Mezinárodní politika a diplomacie a Komerční jazyky na fakultě Mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze. Je také absolventkou Pražské konzervatoře v oborech skladba (O. Kvěch) a operní zpěv (Y. Škvárová). Kromě práce v DILIA a komponování (hlavní zájem se soustřeďuje především na vokální tvorbu, studium na PK zakončeno jednoaktovou operou) se zabývá rovněž výukou anglického a italského jazyka a překladatelskou činností. Hovoří plynně anglicky, německy, francouzsky a italsky.

JJ

DIVADELNÍ GRANT DILIA VYHLÁŠEN

Divadelní grant DILIA je určen k podpoře činoherních inscenačních projektů studentů uměleckých škol a filozofických fakult s důrazem na současnou českou i zahraniční dramaturgii a původní tvorbu. Uzávěrka podání žádosti o grant DILIA je 15. prosince 2012.

Divadelní grant DILIA je určen k podpoře studentských činoherních projektů. Žadateli mohou být studenti vysokých uměleckých škol (DiFA JAMU Brno, DAMU Praha) a filozofických fakult (FF MU Brno, FF UK Praha, FF UP Olomouc, FPF SU Opava – obor kulturní dramaturgie).

Studentským projektem se rozumí takový, jehož hlavní inscenační tým (režie, scénografie, úprava atd.) je tvořen pouze studenty. Podpora bude udělena pouze projektům, jako jsou scénická čtení a inscenace původních českých textů či dosud neuvedených překladů zahraničních her. Jedním z předpokladů úspěchu žádosti je ošetření autorských práv spojených s daným projektem ze strany DILIA.

O grant se mohou ucházet jak projekty vytvořené v rámci školní výuky, tak projekty vytvořené na základě vlastní iniciativy studentů.

Žádost o grant podává přímo student (autor, režisér, produkční apod.). Autor projektu (kolektiv) musí být v době podání žádosti řádným studujícím jedné z výše uvedených fakult.

Pokyny k podání žádosti o Divadelní grant DILIA jsou uveřejněny na internetových stránkách www.dilia.cz.

V roce 2012 bylo na základě Grantu DILIA podpořeno celkem 5 projektů studentů vysokých uměleckých škol a filozofických fakult z Prahy, Brna a Opavy. DILIA je tak jedinou divadelní agenturou, která soustavně podporuje mladé české autory a divadelníky.

MŠ

LITERÁRNÍ GRANT DILIA

V letošním roce agentura DILIA poprvé vyhlásila Literární grant DILIA, který byl určen na podporu knižního vydání dosud nepublikovaného a umělecky ojedinělého/přínosného slovesného díla českého autora.

V prvním ročníku, který měl uzávěrku přihlášek do konce května 2012, se o grant přihlásilo celkem devět nakladatelství. Do užšího výběru se dostaly celkem tři projekty, a to nakladatelství **Argo** s titulem *Mondschein* Ondřeje Štindla, nakladatelství **Jota** a *Deník 1938-1945* autorky Helgy Hoškové-Weissové a nakladatelství **Torst** s esejí Emanuela Frynty.

Na konci září Správní rada DILIA rozhodla o vítězi Literárního grantu DILIA pro rok 2012, kterým se stalo nakladatelství **TORST**. Agentura **DILIA tak podpoří souborné vydání esejů Emanuela Frynty částkou 80.000 – Kč.**

Gratulujeme!

Michaela Celárková

OBEC PŘEKLADATELŮ A CENA JOSEFA JUNGMANNA

Ve čtvrtek **4. října 2012** proběhlo v Goethe institutu v Praze slavnostní vyhlášení **21. ročníku Ceny Josefa Jungmanna** za nejlepší překlad uplynulého roku a dalších tvůrčích ocenění významných překladatelských počinů, kterou pořádá Obec překladatelů. Letos poprvé se agentura DILIA stala jedním ze sponzorů cen.

Cena Josefa Jungmanna byla letos udělena **Josefu Rauvolfovi** za překlad amerického románu *Víze Codyho* autora Jacka Kerouaca (Argo). Dvě hlavní tvůrčí prémie porota udělila **Alici Flemmrové** za překlad italského románu *Hmatatelný čas* od Giorgia Vasty (Odeon) a **Vladimíru Piskořovi** za překlad finského románu *Zahradník pana Darwina* od Kristiny Carlsonové (Mladá fronta). Tři tvůrčí prémie byly uděleny **Barboře Gregorové** za překlad polského románu *Prcek* autora Mirosława Nahacze (Dybbuk), **Jitce Jílkové** za překlad románu *Zimní putování* Elfriede Jelinek z němčiny (Mladá fronta) a **Tomáši Dimterovi** za překlad německého románu *Jak voják opravuje gramofon* autora Saši Stanišče (Labyrint). **Prémii Tomáše Hrácha** pro mladé překladatele porota udělila **Evě Dobrovolné** za překlad německého románu *Axolotl Roadkill* od Helene Hegemannové (Odeon). Do síně slávy byl uveden **Martin Hilský** u příležitosti souborného vydání Shakespearova díla v jeho překladech (Academia). Všem oceněným gratulujeme!

ROZHOVOR S HANOU LINHARTOVOU

Obec překladatelů sdružuje překladatele krásné literatury i teoretiky, kritiky a historiky zabývající se překladem. Jejím posláním je hájit práva, prosazovat profesní zájmy členů a dbát o úroveň a prestiž překladu v české literatuře.

O fungování Obce překladatelů jsme si popovídaly s předsedkyní výboru Obce překladatelů PhDr. Hanou Linhartovou.

Kdo se může stát členem Obce překladatelů a jaké výhody členství nabízí?

Členem OP se může stát český občan, který zveřejnil dva beletristické překladové tituly, nebo soustavně publikuje v oblasti teorie, historie a kritiky překladu.

Překladatelé, kteří zveřejnili jen časopisecké překlady nebo jeden knižní titul, se mohou stát kandidáty na členství.

OP je reprezentativní organizace, má přibližně 400 členů, z nichž celá řada patří mezi velké překladatelské osobnosti oceněné významnými zahraničními i domácími cenami a řády. Domnívám se, že členové OP si sounáležitosti s ostatními kolegy považují. To je „výhoda“ čistě ideová.

V rovině konkrétní své členy informujeme o aktuálním překladatelském dění formou *Zpráv OP*, které vydáváme 5x – 6x ročně. Upozorňujeme v nich na přednášky, čtení či konference; na novinky a rady z oblasti autorského práva; na naše práva a povinnosti, na dobré i špatné zkušenosti kolegů. Od zahraničních partnerských organizací a od evropské střešové organizace literárních překladatelů (CEATL) získáváme informace o vypisovaných tvůrčích stipendiích a o možnostech překladatelských pobytů v zahraničí a ihned je uveřejňujeme ve *Zprávách*, jejichž zkrácenou verzi publikujeme na webu OP www.obecpřekladatelů.cz. (Pochopitelně bez konkrétních nabídek, které zůstávají naším interním know-how.)

Naši členové mohou v rámci právní poradny konzultovat své problémy s právníkem; obrátit se na Výbor OP při nejasnostech ve znění licenčních smluv s nakladateli či s jinými problémy.

Pořádáme přednášky či semináře, při nichž mají naši členové příležitost se setkávat; naše aktivity jsou vždy rovněž otevřené veřejnosti.

Často se setkávám s názorem, že práce překladatele je nevděčná. Je podle Vás práce překladatelů dostatečně oceňována, ať už nakladateli, nebo veřejností?

Žijeme a tvoříme bohužel ve společnosti, která si kultury obecně cení velmi málo, ani tak specifická autorská činnost, jakou je překlad uměleckých děl, není samozřejmě výjimkou. Opakovaně se stává, že se v recenzích či ukázkách publikovaných v tisku, rozhlasu či televizi „zapomene“ uvést jméno překladatele. Málokoho dnes zarazí, když redaktor v komentáři zmíní např. mimořádně zdařilé slovní hříčky přeloženého textu, aniž si uvědomí, že s nimi musel svést nelehkou bitvu překladatel díla. Neúcta k autorské práci je ohromná, OP na ni upozorňuje, nedokážeme jí však zabránit a není v našich silách poukázat na každý případ, kde překladatelovo jméno chybí.

Neúcta se samozřejmě projevuje i ve vztahu nakladatelů k překladatelům. Mnozí nám nabízejí velmi nevýhodné licenční smlouvy, žádají od nás poskytnutí stále více práv na šíření překládového díla; honoráře stagnují od konce devadesátých let, takže průměrná odměna je hluboce pod průměrným platem, hodinová mzda se pohybuje kolem 35 Kč. Málokterý překladatel se užívá pouze překládáním beletrie, řada našich členů překládá i texty užitkové či odborné (placené lépe), anebo se věnuje redaktorské či pedagogické činnosti.

Dá se obecně zhodnotit, jaká je v současnosti úroveň překladů do českého jazyka?

Vidíme a slyšíme denně kolem sebe, že úroveň českého jazyka je pokleslá, nekultivovaný jazykový projev se dere do médií, učitelé ve školách si zoufají...

Překladatele považují za šířitele bohaté češtiny s celým vějřem vyjadřovacích možností, u každého překládaného díla si v češtině musejí nalézt ekvivalentní stylistickou rovinu, adekvátní obrazy, přiléhavé výrazy, jazykem se zabývají do nejmenšího detailu. Mluví ovšem o překladatelích skutečných, kteří dobře ovládají své řemeslo a nástroj, s nímž pracují.

Na knižních pultech se však bohužel objevují i texty, jejichž autoři nemají o práci překladatele s jazykem nejmenší ponětí, chybí jim znalosti jazyka originálu, chybí jim znalosti češtiny, jazykový cit, tvůrčí talent. Na ta nejhorší provinění poukazujeme udílením Anticeny Skřípec; naše kritika však míří především na nakladatele, který je za vydání toho či onoho paskvilu zodpovědný. Z neznalosti věci či ve snaze ještě ušetřit osloví leckdy nekvalifikovaného zájemce o to „zkusit si něco přeložit“ – za dumpingovou cenu.

Občas dochází i k přímým krádežím – nakladatel vydá překlad publikovaný před lety znovu, ovšem pod smyšleným jménem překladatele. Je-li přistižen, je povinen autorovi překladu vyplatit dvojnásobek náležitého honoráře – opravdu směšný postih.

Na pultech se nově objevují i zcela nevyhovující staré překlady, a to i přesto, že byly mezitím nahrazeny překlady výbornými a moderními. Nakladatel tak ušetří několik tisíc za autorská práva a čtenáře odradí od četby.

Obec překladatelů pořádá kromě ceny Josefa Jungmanna také řadu překladatelských konferencí, pro začínající překladatele pak vyhlašuje Překladatelskou soutěž Jiřího Levého. Je obtížné v dnešní době shánět peníze nejen pro fungování sdružení, ale i pro veškeré akce, které Obec překladatelů pořádá a organizuje?

Ano, jistě nepřekvapí, že i OP se potýká s trvalým úbytkem finančních prostředků. Ač patříme k organizacím nesmírně špořivým – na provoz dáváme opravdu minimum – balancujeme na hranici přežití. Za malou kancelář v Nuslích platíme díky vstřícnosti NČLF nízké nájemné, letitý nábytek doplňuje dosluhující počítač,

repasovaná kopírka, telefon s internetem. Každodenní chod OP zajišťuje obětavá tajemnice zaměstnaná na poloviční úvazek, na našich aktivitách se kromě výboru OP podílí i řada členů, mám na mysli třeba tvůrčí dílny pro mladé a začínající překladatele či účast členů v nejrůznějších porotách – od poroty na Státní cenu přes porotu Anticeny, Ceny Josefa Jungmanna, Magnesie litery, až k porotě pro udílení Zlaté stuhu či Slovníku roku.

Ano, ocitli jsme se bohužel v situaci, kdy se do popředí naší činnosti stále důrazněji dostává shánění peněz...

Jak vidíte budoucnost Obce překladatelů?

...a tak nyní záleží na tom, jak budeme v téhle disciplíně úspěšní.

Za rozhovor děkujeme.

připravila Michaela Celárková

SPRÁVNÍ RADA DILIA UDĚLILA UZNÁNÍ

Správní rada divadelní, literární, audiovizuální agentury DILIA poosmé ocenila umělce za jejich celoživotní umělecké tvůrčí činy, občanské postoje a ostatní aktivní činnosti v široké oblasti kultury. Uznání uděluje Správní rada spolu s ředitelem DILIA na písemný návrh jednotlivců nebo profesních klubů členům DILIA, zpravidla starším šedesáti let. Oceněnému přísluší finanční odměna ve výši 20.000 Kč.

Na předvánočním setkání členů DILIA, dne 5. prosince 2012 byli oceněni česká dabingová režisérka, překladatelka a spisovatelka Olga Walló, spisovatel a scénárista Stanislav Rudolf a básník Josef Hrubý.

Všem oceněným srdečně gratulujeme!

JJ

POPRVÉ PŘEDÁNY PLAKETY DILIA

Správní rada DILIA s Dozorčí radou a ředitelem DILIA předala dne 28. listopadu 2012 prvním laureátům Plaketu DILIA.

Plaketa DILIA je udělována českým umělcům za jejich celoživotní úspěšnou tvůrčí činnost

a má podobu grafického listu, jehož autorkou je grafička Jiřina Šubertová.

Prvními oceněnými se stali básník, textař a spisovatel Karel Šik-tanc, básník a výtvarník Ivo Vodsedálek, spisovatel, herec a textař Jan Vodňanský, dramatik a režisér Ladislav Smoček a divadelník, spisovatel a pedagog Ivan Vyskočil.

Všem oceněným srdečně gratulujeme!

Předseda Správní rady DILIA Vadim Petrov předává Plaketu DILIA Ladislavu Smočkovi a Janu Vodňanskému.

JJ

ROZHOVOR SE STANISLAVEM RUDOLFEM

S Vaším jménem je neodmyslitelně spojena Vaše knižní prvotina – *Metráček aneb Nemožně tlustá holka*. Jak jste k tématu Vašeho debutu přišel?

Prostě jsem si vzpomněl na svá kantorská léta, kdy jsem na devítiletce v Lázních Bělohradě, kromě češtiny, učil i tělocvik. Při jedné hodině, kdy hrála třída vybíjenou, došlo k tomu, že jsem přemluvil jednu kulaťoučku žákyni 8. třídy, aby ze sebe vydala co nejvíc sil a vypálila míč na jednoho ze soupeřů. Poslechla mě – a my jsme pak Jarouška delší dobu v kabinetě křísili. Ostatně tuhle scénku si jistě budete pamatovat z filmu, který byl v roce 1971 v tehdejších gottwaldovských ateliérech natočen. Shodou okolností, jeho režisérem byl Josef Pinkava, také dřívější učitel.

Co všechno Vám *Metráček* dal a co naopak vzal?

Metráček mi především pomohl ve světě literatury docela slušně odstartovat. Až dosud byl celkem desetkrát vydán, v zahraničí sedmkrát a jeho filmovou verzi zakoupilo dvacet osm zemí. V žádném případě bych nemohl prohlásit, že mi něco vzal.

Jste autorem více než čtyřiceti titulů různých literárních žánrů, přesto – jak se zdá – je Vám žánr knih pro dospívající čtenářky nejbližší. Kde ke svým knihám nacházíte témata?

Jak už jsem se zmínil, využívám svých kantorských, ale i otcovských zkušeností a navíc, po dohodě s vedením některých škol, rozmlouvám s jejich žáky a především žákyněmi, přičemž jim zaručím naprostou anonymitu. Nikdy se jich neptám na příjmení. Dívky jsou tak velmi sdílné, dozvím se od nich často věci nebo zážitky, na něž bych se jich určitě sám neodvážil zeptat. Velice rád navštěvuji i školy střední, speciálně zaměřené, jako to bylo třeba tenkrát, kdy jsem psal *Pusinky*, knížku o budoucích cukrářkách, nebo zemědělsko – chovatelskou, *To jsme, prosím, nebrali*. Nu a tento svěrný, konkrétní materiál mi později poslouží k tomu, abych mu dal literární podobu.

A jak se do svých hrdinek vžíváte – mnoho Vašich knih je napsáno v ich-formě?

Ano, právě proto, že příběh vyprávím v 1. osobě čísla jednotného, zvyšuje se tak, podle mne, jistá, byť umělá, pravdivost pří-

běhu. Pochopitelně, že tak ale riskuji i určité podezření, které se naštěstí nezakládá ani v nejmenším na pravdě.

Sledujete současnou knižní produkci pro děti a mládež? A co říkáte její úrovni?

Myslím, že úroveň české literatury pro mládež nijak neklesá. Bohužel totéž nemohu prohlásit o zájmu dětí a mladých lidí o četbu těchto knih. Vzpomněl jsem si nedávno na českého obrozenec-kého autora Karla Havlíčka Borovského, který napsal verše, nám všem známé verše:

Českých knížek hubitelé lití:
plesnivina, moli, jezuiti!

Předpokládám, že kdyby psal Havlíček své verše o knížkách dnes, poopravil by je nejspíš takto:

Českých knížek hubitelé lití:
plesnivina, bulvár, PC žítí.

Dlouhá léta jste se vedle literatury věnoval jako scénárista a dramaturg také filmu. Na který film, na němž jste spolupracoval, nejraději vzpomínáte a proč?

V polovině osmdesátých let minulého století jsem několik let vedl na Barrandově filmovou skupinu pro děti a mládež. Z řady filmů, které byly tehdy vytvořeny, vzpomínám nejčastěji na Troškovu *Botu zvanou Melichar*, což byla jeho režijní prvotina, a nesmrtelné *Tři veterány*. Pochopitelně, že si neodpustím zmínit i *Operaci mé dcery*, natočenou podle mého stejnojmenného románu, ovšem v jiné tvůrčí skupině.

Na čem momentálně pracujete?

Protože už od letošního února, jak se říká u nás v Polabí, jedu deváté gumy, musím úsporně hospodařit s časem. Přesto bych ještě rád napsal román ze současnosti... A protože vždycky začínám od titulu, prozradím vám, že knížka se bude jmenovat *Starci na webu*. Snad...!

rozhovor připravil Jan Jiřík

Stanislav Rudolf

český prozaik a filmový scenárista. Narodil se v Jičíně v rodině železničáře a zemědělské dělnice. Od dětství až po dospívání žil v Železnici neda-leko rodiště. Maturoval na jičínském gymnáziu, vyučil se i promítačem filmů. Po maturitě se hlásil na filmovou fakultu AMU, nebyl však přijat a proto vzal nabídku do Výzkumného ústavu rozhlasové a televizní techniky v Praze. Rozhodl se vystudovat Pedagogickou fakultu v Českých Budějovicích. Potom působil jako učitel v Chrašticích u Písku a v Lázních Bělohrad. Do roku 1960 studoval na Vysoké škole pedagogické v Praze češtinu. V letech 1961 – 1965 přednášel českou literaturu a teorii literatury na Pedagogické fakultě UK v Brandyse nad Labem. Stal se redaktorem *Pionýrských novin*. Od roku 1970 pracoval jako redaktor v časopise *Květy*, kde zůstal až do roku 1977. V letech 1977 – 82 žil jako spisovatel z povolání. V roce 1983 se stal vedoucím 4. dramaturgické skupiny Filmového studia Barrandov. Díky své práci, ale zároveň i cestovatelské vášni navštívil řadu cizích zemí, jako například bývalý Sovětský Svaz, Egypt, Tunisko nebo Francii.

Dílo Stanislava Rudolfa (výběr):

Metráček aneb Nemožně tlustá holka – 1969 (zfilmováno)

Milionová holka – 1976

Metráček aneb Kosti jsou vrženy – 1977

Časová ztráta – 1988

Nebreč, Lucie – 1972

Něžně háčkový čas – 1973

Kopretiny pro zámeckou paní – 1973 (zfilmováno)

Údolí krásných žab – 1974 (zfilmováno)

Barvoslepý – 1978 (zfilmováno)

Operace mé dcery – 1980 (zfilmováno)

Dny narkózy – 1983

Všechny mé lásky – 1985

Pusinky – 1985

To jsme prosím nebrali – 1988

Z deníku Pampelišky – 1991

Blíženci – 1992

Kalendář pro zamilované holky – 1995

(zdroj: spisovatele.cz)

CENY MKČR 2012

24. října 2012 byla v Národním divadle slavnostně předána Státní ceny za literaturu, Státní ceny za překladatelské dílo a Ceny Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury.

Státní cena za literaturu se uděluje od roku 1995. Je určena k ohodnocení buď významného původního díla české literatury, nebo dosavadní literární tvorby. Pro rok 2012 byla státní cena za literaturu udělena Ivanu Wernischovi za dosavadní dílo.

Ivan Wernisch patří ke klasikům české poezie. Básně (a drobné prózy) kontinuálně píše a publikuje od konce 50. let. Významnou stopu zanechal též jako překladatel (zejména z německého jazyka) a editor (viz čtyři antologie z díla „zapomenutých, opomíjených a opovrhovaných“ českých autorů od počátků národního obrození po rok 1948). Narodil se 18. června 1942 v Praze, vystudoval Vyšší průmyslovou školu keramickou v Karlových Varech a poté vystřídal řadu zaměstnání (např. betonář vyhnívacích nádrží na Trojském ostrově, uklízeč na petřínské hvězdárně, dělník u chemické injektáže na stavbě metra, strážný a noční hlídač mj. v autoparku v Praze – Jižním Městě a ve skladu nábytku v Ďáblicích).

Po roce 1990 pracoval v redakci Literárních novin, od roku 1999 je zaměstnancem pražského antikvariátu Ztichlá klika. Debutoval v roce 1961 sbírkou *Kam letí nebe*, v roce 2010 publikoval třísvazkový výbor z díla *Příběh dešťové kapky*. Je mistrem libovolného žánru i stylu, nejčastěji navazuje na poetiku expresionismu a dada.

Státní cena za překladatelské dílo je určena k ohodnocení buď významného literárního překladu z cizího jazyka do češtiny, nebo za dosavadní činnost v oblasti překladu literárních děl. Cena se uděluje od roku 1995. Pro rok 2012 získal Státní cenu za překladatelské dílo Vladimír Mikeš za celoživotní dílo.

Vladimír Mikeš je významný český romanista, překladatel a esejista; věnuje se rovněž vlastní beletristické tvorbě (zejména dramatu a próze). Překládá ze španělské, francouzské a italské literatury například dobami i žánry. Do jeho bibliografie, čítající na sto položek, patří Molière, M. de Cervantes, J. Racine, F. G. Lorca, ale i O. Paz, I. Calvino, P. P. Pasolini, J. Cocteau, J. Prévert nebo E. Ionesco. V roce 2009 vyšlo jeho překladatelské opus magnum: Dantova *Božská komedie*. Narodil se 11. srpna 1927 v Chocni, vystudoval bohemistiku, romanistiku a srovnávací literaturu na Filozofické fakultě Univerzity Kar-

lovy, od roku 1954 je ve svobodném povolání. Od roku 1992 vyučuje na pražské DAMU, kde získal v roce 1999 profesuru. „Já Danta cítím jako básníka, současného, dokonce má naší době víc co povědět než leckterý básník dnešní. Žijeme v novém politickém barbarství,“ říká ke svému překladu Božské komedie.

CENY MINISTERSTVA KULTURY ZA PŘÍNOS V OBLASTI DIVADLA, HUDBY, VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

Cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti divadla pro rok 2012 udělila ministryně kultury Pavlu Šmokovi za celoživotní umělecké zásluhy v rozvoji tanečního a divadelního umění v České republice a propagaci české hudby a tanečního umění ve světě.

Pavel Šmok ovlivnil zásadně vývoj českého tanečního umění druhé poloviny 20. století – jako tanečník, choreograf, režisér i pedagog. Narodil se 22. října 1927 ve slovenské Levoči. Působil krátce jako herec, spolupracoval s E. F. Burianem. Postupně se jeho zájem přesunul k tanci (absolvoval taneční oddělení pražské konzervatoře) a následně k choreografii. Prošel divadly v Plzni, v Ústí nad Labem nebo v Ostravě, v 60. letech začal spolupracovat s televizí a působit rovněž v zahraničí. V roce 1964 založil s Lubošem Ogounem a Vladimírem Vašutem progresivní Balet Praha (na jehož aktivitu navázal v roce 1975 dodnes fungující Pražský komorní balet).

Od roku 1990 vyučoval choreografii na katedře tance Akademie múzických umění v Praze, kde získal profesuru. „Pavel Šmok dokázal vytvářet choreografii nejen jako svébytný umělecký fenomén, ale prokazoval smysl i pro ‚užitkové‘ fungování tance jako součásti syntetizujících divadelních a jiných žánrů, např. při práci v televizi,“ uvádí Dorota Gremlicová v Českém hudebním slovníku.

Cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti hudby pro rok 2012 udělila ministryně kultury Zuzaně Růžičkové za celoživotní přínos české hudbě v rovině umělecké i pedagogické a její prezentaci v zahraničí.

Zuzana Růžičková je česká klavíristka, cembalistka a pedagožka světového významu. Její interpretační záběr sahá od barokní hudby, zejména J. S. Bacha a H. Purcella, po současné české skladatele, jako I. Hurník, J. Klusák nebo Viktor Kalabis, který byl jejím manželem. Narodila se 14. ledna 1927 v Plzni. Po válce vystudovala klavír na pražské AMU. Následně působila tamtéž jako lektorka, v roce 1968 se habilitovala jako docentka. V letech 1968–1989 vyučovala hru na cembalo a interpretaci barokní hudby na HAMU v Praze a VŠMU v Bratislavě; v roce 1990 získala profesuru. K jejím žákům patří Christopher Hogwood, Giedrė Lukšaitė-Mrázková nebo Jaroslav Tůma. Koncertní kariéru zahájila na sklonku 40. let jako klavíristka, později se zaměřila na cembalo. Vystupovala na nejprestižnějších světových pódii. Za svou uměleckou a pedagogickou práci ob-

držela řadu ocenění v České republice i v zahraničí. Je také nositelkou mnoha cen za svou nahrávací činnost. Její mateřská instituce AMU jí udělila v roce 2011 titul Doctor honoris causa.

Cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti výtvarného umění pro rok 2012 udělila ministryně kultury Petru Wittlichovi za dlouhodobou teoretickou a pedagogickou činnost v oblasti dějin výtvarného umění.

Petr Wittlich je historik umění a vysokoškolský pedagog, přední znalec české secese, celoživotně spjatý s pražskou Katedrou dějin umění (dnes Ústav pro dějiny umění) na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Narodil se 23. května 1932 v Českých Budějovicích. V Praze absolvoval dějiny umění, na katedře dále působil jako odborný asistent; v roce 1992 získal profesuru. Přednášel rovněž na univerzitách v Montpellier a v Paříži. Napsal monografie J. Lipchitze (1966), E. Muncha (1985), J. Preislera (1988) nebo J. Štursy (2008), dále publikoval úspěšné tituly, jako České sochařství ve 20. století (1890–1945) (1978), Česká secese (1982), Sochařství české secese (2000) a Secesní Prahou – podoby stylu (2005), z nichž některé byly přeloženy do světových jazyků. „Mým skutečným vzorem byl [...] Max Dvořák, jehož přednášky Italské umění od renesance k baroku v překladu Jana Krofty jsem získal už jako sedmnáctiletý jinoch a dodnes je chovám jako vzácný poklad,“ řekl v rozhovoru ke svým osmdesátinám.

Cenu Ministerstva kultury za přínos v oblasti architektury pro rok 2012 udělila ministryně kultury Emilu Příkrylovi za dlouhodobé umělecké a pedagogické zásluhy v oblasti architektury.

Emil Příkryl je významným českým architektem a pedagogem. Jeho kolega Mirko Baum o něm v knize Emil Příkryl a jeho škola (2010) napsal: „Myslím, že náplní architekta života není postavit toho co nejvíce, avšak to, co postaví, postavit dobře. Emilovo dílo není velké počtem, ale kvalitou, která mu již dnes zajišťuje nesporné místo na Parnasu české architektury, místo mezi takovými velikány, jako byli Jan Kotěra či Jaroslav Fragner [...]. Narodil se 28. prosince 1945 v Bílovci. V Praze absolvoval Fakultu architektury na Českém vysokém učení technickém (1968) a Školu architektury AVU (1972). Od roku 1969 byl členem Školky SIALu pod vedením Karla Hubáčka. V roce 1990 SIAL opustil a vrátil se na AVU, kde působí jako profesor dodnes. Mezi jeho nejznámější realizace patří rodinný dům Věry Chytilové v pražské Troje, československé Nákupní středisko Uran, sociální bytový dům IBA v berlínském čtvrti Kreuzberg (s J. Eislerem a J. Suchomelem) nebo rekonstrukce Galerie Benedikta Rejta v Louněch. V roce 2010 byl vyznamenán Poctou České komory architektů.

MŠ

CENY DIVADELNÍCH NOVIN UDĚLENY

Ceny Divadelních novin byly letos předány 25. října 2012 ve Studiu Ypsilon za tvůrčí divadelní počiny v uplynulé sezoně. O laureátech rozhoduje odborná porota složená z členů redakce, jejích blízkých spolupracovníků a divadelních kritiků. Všichni ocenění získali grafickým studiem Designiq připravený barevný diplom s fotografií Vojtěcha Brtnického *Taneční múza* a originální grafický list Vladimíra Suchánka *Commedia dell'arte*.

Cenu za herecký výkon sezóny bez ohledu na žánr převzala Gabriela Míčová za roli Remi v inscenaci *Odpad, město, smrt*, kterou v překladu Zuzany Augustové nastudoval režisér Dušan David Pařízek v pražském Divadle Komedie. Pařízek si za režii této inscenace odnesl i Cenu DN v kategorii činohra.

Veronika Kotlíková a Tereza Ondrová byly oceněny v kategorii tanec a balet za inscenaci *Simulante Bande*, kterou v Divadle Archa v Praze připravil soubor VerTeDance.

V kategorii alternativní divadlo zvítězil Vít Peřina. Cena mu byla udělena za jeho text *Budulíněk*, který v režii Michaely Homolové uvádí Naivní divadlo v Liberci.

V oblasti hudebního divadla získal Cenu Divadelních novin Jiří Heřman za režii opery Benjamina Brittena *Gloriana* v Národním divadle v Praze.

Všem oceněným gratulujeme! Synopse oceněných a zastupovaných autorů – překladatelky Zuzany Augustové a Víta Peřiny, jsou k přečtení na webu DILIA.

Ceny Divadelních novin se udělují od roku 2001. O letošních Cenách Divadelních novin rozhodovali: Jan Císař, Kamila Černá, Lenka Dombrovská, Jan Dvořák, Richard Erml, Josef Herman, Vladimír Hulec, Vladimír Karfík, Jan Kerbr, Jan Kolář, Josef Mlejnek, Jana Paterová, Kateřina Rathouská, Jana Soprová, Lenka Šaldová, Zdeněk A. Tichý a Marie Zdeňková.

JJ

BREVIÁŘ AUTORA: LICENCOVÁNÍ SLOVESNÝCH DĚL V ČESKÉM ROZHLEASE

Většina autorů slovesných děl ví, že bezkonkurenčním vysílatelem slovesných děl je Český rozhlas, a to především stanice ČRo 3 – Vltava, ČRo 2 – Praha a některé další. Když píšou o slovesných dílech, mám pochopitelně na mysli autorská díla, ne publicistiku a obdobné „útvary“. Ostatní rozhlasové stanice vysílající v České republice většinou chrlí hudební díla a slovesná díla se objeví v jejich vysílání sporadicky. DILIA je za autory licencuje, ale je to chudíčká činnost, většinou pak jde o nejrůznější komické skeče nebo pohádky pro děti. Já se však chci v tomto článku soustředit právě na Český rozhlas, a to z důvodů zřejmých.

V první řadě je zřejmě zapotřebí rozdělit slovesná díla vysílaná Českým rozhlasem na ta, která autor pro Český rozhlas přímo vytvořil (např. rozhlasová hra), a na ta, která byla vytvořena za jiným účelem (např. román). U děl vytvořených pro Český rozhlas je totiž nezbytné uzavřít smlouvu o dílo, dle které dostane autor zaplacení za vlastní tvorbu. Jak u děl vytvořených pro Český rozhlas, tak u děl vytvořených za jiným účelem pak musí Český rozhlas získat od autorů svolení k jejich užití vysíláním (licenci).

Ve druhé řadě je vhodné podtrhnout, že autorský zákon v případě vysílání slovesných děl umožňuje udělení licenci podřídit režimu kolektivní správy, a to dokonce tzv. kolektivní správy rozší-

řené. V praxi to znamená, že kolektivní správce (v tomto případě DILIA) uzavře s Českým rozhlasem hromadnou smlouvu, jež obsahuje minutový sazebník v různých sazbách, vztahující se k různým druhům děl (např. autor původní rozhlasové hry, autor původní literární předlohy pro četbu, překladatel poezie atd.), a na základě přehledu odvysílání děl a jejich autorů zaslání Českým rozhlasem DILIA pak tato fakturuje podle sazebníku výsledné odměny. Český rozhlas zasílá přehled všech děl, a tím pádem i všech autorů, jejichž díla byla odvysílána, bez ohledu na to, zdali DILIA autory v kolektivní správě zastupuje (na základě smlouvy o výkonu dobrovolné kolektivní správy) či nikoli. Tedy vyjma těch autorů, kteří takové zastoupení výslovně vyloučili. A to je právě systém tzv. rozšířené kolektivní správy, který český autorský zákon a obdobně i autorské zákony jiných evropských států zavedly, a to kvůli luxusu vysílatelů. Ten tak nemusí pracně dohledávat, zdali kolektivní správce konkrétního autora či jeho dědice (!) zastupuje, a pak nezastoupené pracně vyhledávat. Prostě platí autorské odměny za všechny autory kolektivnímu správci a vyhledávání autorů i jejich dědiců již ponechává na něm. A každý autor má svaté právo zastupování vyloučit a vyřídít si licenci včetně výše odměny s rozhlasem přímo, jak uvedeno výše.

Za třetí je dobré konstatovat, že Český rozhlas provozuje velice sofistikovaný i kvalitní webový portál, na kterém najdete nejen to, co vysílá, ale také archiv (některých) odvysílaných děl. Český rozhlas chce svým posluchačům umožnit, aby si mohli prostřednictvím internetové sítě poslechnout zvukové záznamy odvysílaných děl i mimo vlastní vysílání tak, že si posluchač vybere na portálu Českého rozhlasu z děl, která jsou k dispozici, a ta si prostřednictvím internetové sítě pustí přes počítač, aniž by dílo bylo uloženo v jeho počítači (tzv. stream). Jelikož jde o jiný způsob užití než je vysílání (jde o užití podle § 18, odst.2 autorského zákona), uzavřel Český rozhlas s DILIA další hromadnou smlouvu, dle které platí autorům prostřednictvím DILIA za umístění jejich děl na svém portálu a jejich užití popsaným způsobem.

Za čtvrté je důležité napsat, že v praxi Českého rozhlasu dochází k mnoha nesrovnalostem především z toho důvodu, že Český rozhlas je velkou právníckou osobou, s množstvím stanic a redakcí, které ne vždy jednají zcela koordinovaně a v souladu s „centrem“ uzavřenými smlouvami a interními směrnicemi. Jde především o praxi, kdy je autorovi (a to především tomu, který pro Český rozhlas dílo i vytváří) do slova a do písmene podstrčena smlouva, ve které Český rozhlas vykupuje za jednu fixní odměnu autorská práva od autora. Důsledkem takové smlouvy je, že autor již nikdy nedostane prostřednictvím DILIA odměny za každé další vysílání předmětného díla (v odměně za vytvoření díla je většinou zahrnuta i odměna za první vysílání díla). Daleko horším ex-

cesem zaměstnanců Českého rozhlasu je pak to, že bez dalšího vysvětlení nechají neznalého autora podepsat vyloučení hromadné smlouvy mezi Českým rozhlasem a DILIA s tím, že pak uvrhnou celý takový případ do bezbřehé entropie. Český rozhlas by měl s tímto autorem rokovat o vyšší odměny za každé vysílání nebo za všechna vysílání jeho děl a uzavřít s ním licenční smlouvu. Většinou však k tomu nedochází a celá záležitost zůstane pak jaksi ve vzduchu. Dalším nešvarem, jenž se vyskytuje nejen v Českém rozhlasu, je též záměna autorských děl za nedíla a opačně, někdy i za výkony výkonných umělců. To se děje třeba v případě rozhovorů, kdy se zaměstnanci Českého rozhlasu domnívají, že jde o autorské dílo, nebo opačně v případě krátkých esejů, kdy nejde o pouhou publicistiku, ale právě o autorské dílo. Zde je každá rada drahá a autor by si měl být sám vědom toho, zdali o dílo jde či nikoli a hlídat si, jakou „autorskou roli“ rozhlas do smlouvy uvede.

Suma sumárum mohu všem autorům slovesných děl jen doporučit, aby si kontrolovali smlouvy, jež v Českém rozhlasu podepisují (mám na mysli smlouvy o dílo), zda nejsou jejich práva vykupována bez nároku na odměnu za každé další odvysílání díla a aby bezhlavě nevyklučovali účinky hromadné smlouvy mezi ČRo a DILIA pro svou osobu, kdy se zbavují možnosti, aby odměny za reprízy svých děl dostali právě prostřednictvím DILIA. Konečně, pokud si v konkrétních případech při sjednávání smluv s rozhlasem autoři nebudou jistí, může je DILIA zastoupit nad rámec kolektivní správy, agenturně ad hoc.

Jiří Srstka

NÁVRH SMĚRNICE EVROPSKÉ UNIE O KOLEKTIVNÍ SPRÁVĚ

S málokterým návrhem směrnice Evropské unie se nadělalo takových tajností jako s tím o kolektivní správě. Obavy, které ke konspiraci vedly, byly zřejmě způsobeny velkým zájmem jak lobbistických skupin z řad uživatelů autorských děl i plátců náhradních odměn, a to zejména děl hudebních, tak kolektivních správců, jež spravují práva k dílům hudebním. Mimochodem tyto dvě skupiny již dlouho z celkem pochopitelných důvodů nemohou najít společnou řeč. Veřejnost se tedy mohla k návrhu dostat až 12. 7. 2012 jako k hotovému tvaru, který je již předmětem halasné diskuze, nicméně se obecně předpokládá, že k mnoha změnám v jeho textu již nedojde. Dlužno též podotknout, že Evropská komise spolu s Evropským parlamentem a Radou EU v poslední době na téma autorských práv vyvíjí nebývalou aktivitu. V tomto roce, tedy v roce 2012, byla totiž již přijata směrnice o prodloužení majetkových práv k některým zaznamenaným výkonům výkonných umělců a směrnice o osiřelých dílech. Obě dvě směrnice, jakož i shora uvedený návrh směrnice o kolektivní správě, však trpí hlubokými systematickými nedostatky s jedním společným jmenovatelem. Tím je fakt, že směrnice řeší velice specifické a speciální záležitosti, ale rezignují na nějakou ucelenější harmonizaci autor-

skoprávní problematiky, která by byla z hlediska praxe potřeba jako sůl. Dalším společným neduhem „autorskoprávních“ směrnic z poslední doby je, že některé části problematiky, jež je ve směrnicích řešena, jsou upraveny nesmírně podrobně, jiné části pak nechávají směrnice zcela bez povšimnutí a nechávají jejich řešení na národních úpravách, které mohou, ale také nemusí být přijaty.

Podobně je tomu i u návrhu Směrnice o KS. Všichni, kdo se kolektivní správou zabývají, vědí, že její úprava je v národních legislativách členských států EU roztržštěná, a tím pádem sebou přináší velké problémy v mezinárodním kontextu. Roztržštěnost se týká především právních podob osob, ve kterých kolektivní správci v jednotlivých státech vykonávají svou činnost, způsobů licencování autorských děl, rozsahu kolektivní správy a v neposlední řadě druhů a způsobů výběru náhradních odměn. Navržená směrnice se však zabývá pouze dvěma okruhy problémů, a to požadavky nezbytnými pro výkon kolektivní správy, jež se týkají vnitřního uspořádání kolektivních správců a podmínek jejich činnosti, a v druhém případě hromadného licencování on-line užití hudebních děl v evropském, respektive unijním teritoriu, bez jakéhokoli

přesahu k licencování jiného druhu děl a jiným způsobům užití. O náhradních odměnách pak nepadne v celé směrnici ani slovo. Je tedy zjevně nesystematické předsouvat koneckonců formalistické i procesní povinnosti týkající se kolektivních správců, aniž je znám vlastní sjednocený hmotně právní obsah nebo je řešen jen velice částečně. Dá se také říci, že směrnice dovrší kazuistiku jednotlivých národních autorskoprávních úprav, kdy jednotlivé státy jednoduše do svých autorských zákonů opíší směrnici a zbytek nechají tak, jak byl, bez ohledu na slučitelnost komunitární a národní úpravy, čímž se nečitelnost jednotlivých autorskoprávních úprav ještě znatelně povýší. Koneckonců se tak pravděpodobně stane v případě českého autorského zákona.

Požadavky, které jsou nezbytné pro výkon kolektivní správy tak, jak píše návrh předmětné směrnice, se týkají nejen transparentnosti jejich činnosti, způsobu jejich uspořádání, ale také i práv nositelů práv vůči kolektivním správcům. Návrh směrnice tak kupříkladu nejen předepisuje, jaké pravomoci má valná hromada právnické osoby, v jejímž hávu kolektivní správce pracuje, ale také jaké musí být uspořádání vrcholových orgánů kolektivního správce, co všechno musí tyto orgány naplňovat, jakým způsobem nakládá kolektivní správce s vybranými odměnami a jak si smí stanovit náklady na svou činnost. Vůle členů kolektivních správců,

kterí v České republice vykonávají svou činnost v podobě občanských sdružení, je tak dost podstatně omezena vůlí Evropské unie, o nepochybném dalším nárůstu administrativy kolektivních správců ani nemluvě. Ve vztahu k nositelům práv pak směrnice přijímá opatření, jež ve svém důsledku mohou zcela roztržít činnost kolektivních správců především v relaci k počtu nositelů práv a množství spravovaných dat. Směrnice třeba nositeli práv umožňuje, aby zmocňoval kolektivního správce ke správě pouze určitých druhů práv a ostatní vykonával prostřednictvím jiného kolektivního správce nebo sám, pokud mu to ten který národní zákon umožňuje. To je jistě spravedlivé, v praxi však hlavně u hudebních kolektivních správců skoro neproveditelné. Představme si například, že autor udělí Ochraněmu svazu autorskému (dále jen OSA) oprávnění k licencování rozhlasového vysílání, oprávnění k živému provozování však svěří třeba německé GEMA a oprávnění k rozmnožování a rozšiřování (zvukové záznamy děl) pak francouzskému SACEM. Ubohý uživatel, tedy ten, kdo provozuje činnost, již potřebuje odlicencovat. Bude hledat toho, kdo mu může jeho činnost licencovat jako jehlu v kupce sena po celé Evropě a navíc bude muset komunikovat s GEMA v němčině a se SACEM ve francouzštině. K tomu přidejme, že půjde o nějakou miniaturní a bagatelní licenci, jak k tomu v praxi často dochází, kterou by mu OSA v současnosti odlicencovala za 5 minut.

Další novotou v návrhu směrnice je tzv. multi licencování hudebních děl na evropském teritoriu. Směrnice stanovuje podmínky, za dodržení kterých může kolektivní správce licencovat užití hudebních děl vyjma tzv. mechanických práv, tedy v množině sdělování děl veřejnosti, i v jiném teritoriu než v tom, ve kterém působí. Jeho činnost se tak rozšíří na více území EU, a to paralelně s činností národních kolektivních správců. Národním kolektivním správcům tak nezbyde nic jiného, než díla „svých autorů“ licencovat pouze na svém teritoriu a pro výkon práv „svých autorů“ na jiných územích svěřit toto zastupování jinému kolektivnímu správci, který obdrží shora zmíněnou tzv. multi licenci. Pokud tedy bude provozovatel českého webového portálu plánovat za tímto účelem svůj repertoár včetně zahraničních děl, bude si zřejmě muset v předstihu složitě zjistit, ke kterému dílu, který kolektivní správce s oprávněním k tzv. multi licencování mimo národního kolektivního správce (pokud on nebude mít toto oprávnění) k jedno-

vým dílům vykonává autorská práva, a pak s ním uzavřít licenční smlouvu. Navíc se předpokládá rozšíření tohoto režimu na další způsoby užití, např. na klasické vysílání či tzv. veřejné provozování hudebních děl. Tam je dopad do praxe národních kolektivních správců a uživatelů v jednotlivých členských státech ještě obtížněji představitelný.

Dopad směrnice tak jde zcela proti jejímu vlastnímu smyslu – chránit nositele práv a usnadnit uživatelům licencování v on-line prostředí.

Otázkou tedy zůstává, v jaké podobě bude Směrnice EU o kolektivní správě nakonec přijata. Mělo by se to stát po diskuzi všech evropských institucí zúčastněných na legislativním procesu v roce 2013.

Jiří Srstka

ELEKTRONICKÉ OHLÁŠKY DĚL DO EVIDENCE KOLEKTIVNÍ SPRÁVY DILIA

Jak bylo avizováno v předchozích číslech Věstníku, v návaznosti na vytvoření webového portálu DILIA pro autory v minulém roce byl tento portál k 1. 11. 2012 rozšířen o možnost podávání ohlášek.

Nově je tedy možné zasílat do DILIA ohlášky přes internet, a to i hromadně, v rámci jednoho seznamu.

Nejprve stručná rekapitulace: co vlastně je „webový portál autora“ a co autorovi umožňuje?

Webový portál DILIA je „autorova osobní webová stránka“ v DILIA, jeho přihlašovacím jménem a heslem chráněná „zóna“, která mu bezprostředně umožňuje:

- zobrazit a kontrolovat jeho základní osobní údaje v databázi DILIA (např. adresu, způsob zasílání vyúčtování apod.)
- zobrazit náhled smlouvy o kolektivní správě a její stav (odeslána/uzavřena/neuzavřena)*;

* Upozornění: tato funkce se týká pouze tzv. nových smluv o kolektivní správě, uzavíraných od prosince loňského roku v rámci tzv. „obnovy smluv“. Více viz Věstník Podzim 2011, článek *Obnova zastupovacích smluv v kolektivní správě a vznik webového portálu DILIA pro autory*.

- zobrazit seznam již ohlášených děl v databázi kolektivní správy DILIA
- ohlásit nová díla a zobrazit a kontrolovat seznam svých elektronických ohlášek

Co jsou „elektronické ohlášky“ a jak fungují?

Elektronické ohlášky DILIA umožňují zaslání nových ohlášek děl po internetu, přes webový portál DILIA. Jejich vyplnění a odeslání do DILIA zvládne každý běžný uživatel internetu. Pro základní verzi ohlášek není třeba používat jakoukoli další aplikaci. Pro uživatele upřednostňující hromadné zaslání ohlášek je připravena varianta s využitím programu MS Excel, která vyžaduje základní znalost práce s tímto programem.

Chci využít „elektronické ohlášky“. Jak mám začít?

Pro vyplnění elektronických ohlášek je nejprve třeba se přihlásit na webový portál DILIA.

Vstup na webový portál naleznete na <http://autori.dilia.cz>

Přihlašovací údaje jste obdrželi/obdržíte po uzavření nové smlouvy o zastupování v kolektivní správě DILIA. Uživatelským jménem je vždy Váš e-mail, který jste uvedli ve smlouvě s DILIA, případně při Vaší první registraci na webový portál DILIA.

Pokud jste zapomněli své heslo, můžete si ihned, na jedno kliknutí, nechat zaslat nové na Váš e-mail. Pokud si nejste jisti svým přihlašovacím jménem, případně máte jiné potíže při přihlášení, kontaktuje níže uvedené zaměstnankyně DILIA.

DILIA v průběhu tohoto roku obeslala veškeré v DILIA dosud evidované autory/dědice dopisem obsahujícím návrh nové smlouvy a po jejím uzavření také přihlašovací jméno a heslo pro webový portál DILIA. Pokud máte o služby webového portálu zájem a smlouvu jste ještě do DILIA neodeslali, případně jste ji neobdrželi, obraťte se opět na níže uvedené kontakty.

Je třeba ohlášky vyplňovat zvlášť pro jednotlivá díla nebo lze poslat seznam všech ohlašovaných děl?

Elektronické ohlášky máte možnost podávat přes webový portál oběma způsoby:

A. jednotlivě – prostřednictvím webového formuláře

Při této variantě zvolíte na webovém portálu v části „Ohlášky“ – „Nová ohláška“

Vyplňování údajů o ohlašovaném díle probíhá:

- přímo na internetových stránkách DILIA prostřednictvím webového formuláře
- jednotlivě pro každé ohlašované dílo

- s navigací krok za krokem
- s nápovědou ke každému zadávanému údaji

Úplné vyplnění ohlášky probíhá ve dvou krocích:

1. krok – zadáte údaje o ohlašovaném díle do webového formuláře

2. krok – odešlete údaje z webového portálu ke zpracování do DILIA

Využití tohoto způsobu doporučujeme, pokud se chystáte ohlašovat spíše menší množství děl (1-20) a pokud nejste uživatelem programu MS Excel alespoň se základními znalostmi tohoto programu. Množství děl, která lze ohlásit jednotlivě, ovšem není nijak limitováno!

Tento způsob je využitelný také v případě, že ohlašujete více děl s obdobnými údaji (např. více dílů téhož seriálu apod.), protože Vám umožní jednou zadaná data o díle do dalšího formuláře kopírovat, tzn. shodné údaje nebudete muset u více ohlášek zadávat vícekrát.

B. hromadně – za pomoci připravených šablon programu MS Excel

Při této variantě zvolíte na webovém portálu DILIA v části „Ohlášky“ – „Hromadné nahrání ohlášek“.

Samotné ohlašování pak probíhá ve třech krocích:

1. krok – vyplnění šablony souboru ve formátu xls
2. krok – nahrání údajů z xls šablony na webový portál DILIA
3. krok – odeslání údajů z webového portálu ke zpracování do DILIA

DILIA

Tento způsob vyžaduje využití aplikace MS Excel ve Vašem počítači a alespoň základní znalost práce s touto aplikací.

Šablony hromadných ohlášek ve formátu xls naleznete na webovém portálu, v části „Ohlášky“ po volbě „Hromadné nahrání ohlášek“.

Využití této varianty ohlašování děl doporučujeme při zadávání většího počtu ohlášek s různými údaji (např. ohlášky článků v periodících, ohlášky dabingu desítek děl apod.).

Zaujala Vás možnost zaslat ohlášky elektronicky a chcete ji využít?

Přihlaste se na webový portál DILIA podle popisu výše. Po přihlášení se dostanete do úvodní obrazovky Vaší chráněné zóny na webu DILIA, v levé navigaci klikněte na „Ohlášky“.

Tím se dostanete do nabídky „Elektronické ohlášky“ a můžete volit mezi výše popsány variantami vyplňování a odesílání ohlášek – jednotlivě nebo hromadně za pomoci šablon programu MS Excel.

Než se do vyplňování elektronických ohlášek na webovém portálu DILIA skutečně pustíte, doporučujeme ještě projít podrobnější „Nápovědu“.

Nápověda by Vám měla pomoci nalézt odpověď na problémy při vyplňování elektronických ohlášek, v případě potřeby jsou Vám samozřejmě k dispozici zaměstnankyně kolektivní správy DILIA:

Alena Novotná

referentka – autoři (literatura/audio)

tel.: +420 266 199 815

e-mail: novotna@dilia.cz

Radka Pacáková

referentka – autoři (audiovize)

tel.: +420 266 199 825

e-mail: pacakova@dilia.cz

Co mám dělat pokud elektronické ohlášky využít nechci?

Autoři, kteří možnosti vyplnit ohlášky přes internet využít nechtějí, mohou samozřejmě nadále využít původního způsobu ohlašování děl – papírových ohlášek DILIA. Jejich formuláře také naleznete na stránkách DILIA na www.dilia.cz/ke-stazeni/?p=kolektivni-sprava v části „Autoři“.

Věříme však, že zavedení elektronických ohlášek DILIA autoři uvítají a že elektronické ohlášky budou sloužit k pohodlnějšímu ohlašování děl do evidence kolektivní správy.

Jan Barták

ADRESNÉ ROZÚČTOVÁNÍ ODMĚNY ZA PŮJČOVÁNÍ DĚL V KNIHOVNÁCH - BILANCE HLAVNÍ NOVINKY ROZÚČTOVÁNÍ ODMĚN ZA ROK 2011

DILIA v letošním řádném rozúčtování po několikanásobném jednání Správní radou DILIA a na základě rozhodnutí Valné hromady DILIA z 13. dubna 2011, která přijala příslušnou změnu Rozúčtovacího řádu, přistoupila k tzv. kvaziadresnému rozúčtování odměn inkasovaných od knihoven za absenční výpůjčky. Z rozhodnutí autorů tak nahradila předchozí praxi, kdy tyto odměny rozúčtovala neadresně, tj. poměrně mezi všechna díla ohlášená autory do databáze DILIA.

Podnětem pro toto rozhodnutí byl fakt, že náhradní odměna za půjčování má autorům kompenzovat potenciální škodu způsobenou tím, že si koncový zákazník knihovny – čtenář knihu půjčí, nikoli koupí v knihkupectví, a autor tak v těchto případech neobdrží

tantiému, tedy podílovou procentní odměnu. Tato náhradní odměna je podle autorského zákona stanovena paušálně coby 0,50 Kč za každou výpůjčku uskutečněnou knihovnou v ČR. Jedná se o náhradní odměnu, nikoli odměnu licenční – jde tedy o paušální kompenzaci, nikoli odměnu za konkrétní užití (tj. zde „výpůjčku“) konkrétního díla.

DILIA coby kolektivní správce oprávněný k výběru této náhradní odměny pro autory slovesných děl na základě tohoto systému od Národní knihovny jednou ročně obdrží částku odpovídající všem absenčním výpůjčkám (opět zdůrazňuji: bez jejich identifikace); průměrně se počet výpůjček vykazovaných knihovnami pohybuje kolem 50ti milionů.

Počet výpůjček a složitost případné identifikace všech potřebných údajů o každé jednotlivé výpůjčce je důvodem zavedení takového paušálního systému autorským zákonem. V praxi je za aktuálního stavu databází knihoven nemožné efektivně za průměrných nákladů zpracovat evidenci 100% výpůjček, a podle ní pak odměnu rozdělit.

DILIA proto dlouhodobě hledala způsob, jak se ve svém rozúčtování alespoň přiblížit adresné výplatě odměn – tj. výplatě na základě údajů o skutečně uskutečněných výpůjčkách. Po složitých jednáních se DILIA podařilo s NK dohodnout na výměně dat o dostatečně vypovídajícím statistickém vzorku výpůjček, který jí umožní identifikovat konkrétně užitá díla.

Zpracováváný vzorek činí téměř 10 % celkově uskutečněných výpůjček z veřejných knihoven, z jejichž absenčních výpůjček se odměna vypočítává, tj. z cca 4,5 milionu výpůjček. Při zpracování dat o nich bylo třeba propojit údaje v databázi NK a údaje o autorech a dílech v databázi DILIA. Ukázalo se jako nerealizovatelné učinit tak na základě čehokoli jiného než standardizovaného identifikátoru díla, a tím je v oblasti knižní tvorby ISBN (resp. ISSN pro periodika).

DILIA si je ovšem vědoma faktu, že se nejedná o licenční odměnu za půjčování a že nezpracovává 100 % uskutečněných výpůjček, proto ve svém Rozúčtovacím řádu odměny inkasované za půjčování od NK dělí v poměru 70/30, přičemž 70 % výpůjček

rozúčtovává kvaziadresně (tedy za knihovnamí skutečně vypůjčená díla), 30 % neadresně (poměrně mezi všechna díla ohlášená autory). Není to tedy tak, že by vůbec nezohledňovala starší vydání děl, u nichž ISBN chybí a u nichž tedy nemůže získat údaje o četnosti jejich výpůjček.

I autoři děl, která ISBN nemají, tak ve vyúčtování řádného rozúčtování DILIA podle výše popsaného nového systému naleznou podíl z odměny vybrané od knihoven. Je zahrnuta v částce označené ve vyúčtování DILIA kódem zdroje odměn „KO1_2“.

Při rozúčtování v tomto roce v měsíci červnu obdrželi autoři též přehled svých slovesných děl, které v evidenci DILIA nebyly označeny kódem ISBN, a byli požádáni, aby kód ISBN do evidence svých slovesných děl u jednotlivých titulů doplnili, a to ve lhůtě tři měsíce od rozúčtování (konkrétně do 30. 9. 2012).

U autorů, kteří tak učinili, došlo ke kontrole uskutečněných výpůjček těchto děl knihovnamí a autoři obdrželi dodatečné rozúčtování kvaziadresných odměn za půjčování ve výši, v jaké by odměny obdrželi v rozúčtování řádném.

Této možnosti využilo celkem 120 autorů, DILIA doplnila ISBN k 5 651 vydáním děl, a bylo tak napárováno 84 867 před řádným rozúčtováním pro DILIA neidentifikovatelných výpůjček.

I po 30. 9. 2012 je samozřejmě možné ISBN do ohlášených děl doplňovat, což umožní napárování na statistiku výpůjček v následujících rozúčtováních.

Stav ISBN u ohlášených děl mohou autoři kontrolovat a dohlášovat i přes internet, prostřednictvím elektronického portálu pro autory.*

Shrnutí:

- DILIA zpracovává (sleduje) téměř 10 % všech výpůjček, které jsou základem pro výpočet náhradní odměny za půjčování děl knihovnami.
- DILIA je schopna se z daného statistického vzorku propojit na díla ohlášená v databázi DILIA, u kterých zná ISBN alespoň jednoho vydání.

- Veškerá data ze statistik výpůjček jsou do databáze DILIA ukládána a v případě budoucí ohlášky díla, které bylo v rozhodném roce vypůjčeno, bude výpůjčka zohledněna v dodatečném rozúčtování.
- Výše odměny za půjčování v letošním roce vzrostla/ klesla v konkrétních rozúčtováních autorů v závislosti na četnosti výpůjček jejich děl ve statistice knihoven.
- Odměny narostly autorům, jejichž knihy byly v loňském roce knihovnami vícenásobně půjčovány.
- ISBN lze i u již ohlášených děl kdykoli doplnit, a to i prostřednictvím internetu na internetovém portálu DILIA <http://autori.dilia.cz>

Jan Barták

* Více o elektronickém portálu pro autory viz článek „Elektronické ohlášky děl do evidence kolektivní správy DILIA“ v tomto čísle Věstníku.

VŠICHNI PŘÍBUZNÍ JEJÍ PASTORKYNĚ

Když Leoš Janáček dne 22. 2. 1903 přehrával své umírající dceři Olze celou *Její pastorkyni* na klavír, jistě netušil, že se tato opera stane trvalou hvězdou světových operních jevišť. Zřejmě na to ani nemyslel, jelikož jeho dcera o pět dnů později zemřela a pro Janáčka to byla po smrti syna Vladimíra největší životní rána. Zřejmě aby se vytrhl ze zoufalství, zapisoval poslední stony své dcery chvatně do not a asi sám sebe proklínal jako iniciátora Olžiny cesty do Petrohradu, kde smrtelně onemocněla. Ale to jsou všechno jen dohady. Nicméně *Její pastorkyně* nese dedikaci zemřelé Olze: „Tebě, Olga v pamjat“. Proč Janáček dedikaci formuloval v ruštině, se již zřejmě nikdy nedozvíme.

Jak dlouho Janáček *Její Pastorkyni* komponoval, není jisté. Někteří historici uvádějí osm nebo sedm let, sám Janáček psal o čtyřech letech. Zjevně se však mýlil, jak je prokázáno. Opera měla světovou premiéru dne 21. 1. 1904 v Brně v Divadle na Veleří tedy v roce, kdy Janáček v červenci dovršil svých padesát let. Na uvedení *Její pastorkyně* v Národním divadle, které následně rychle kapitulovalo tento operní opus na většinu slavných operních jevišť, čekal Janáček dvanáct let. Jak k tomu došlo a zdali byly škrty v opeře Karla Kovařovice, tehdejšího šéfa opery Národního diva-

dla, s nimiž se opera provozovala až do druhé poloviny 20. století, oprávněně ve smyslu uměleckém, se věnují jiné statě, a to velice hojně. Stranou zájmu již však zůstává libreto opery, které si Janáček napsal sám podle stejnojmenné hry Gabriely Preissové (1862 – 1946).

Libreto k *Její pastorkyni* nebylo první spoluprací Janáčka s Preissovou, pokud se vůbec o spolupráci dá mluvit. Janáček před *Pastorkyní* již použil povídku pod názvem *Počátek románu* pro svou druhou operu, která však pro něj znamenala snad největší tvůrčí neúspěch vůbec. Je tedy s podivem, že se nenechal od textů Preissové odradit. Dlužno též podotknout, že Preissová sice sklídila roku 1889 nebyvalý úspěch při premiéře hry *Gazdina roba* na scéně Národního divadla (užité později Josefem Bohuslavem Foersterem pro operu *Eva*), první uvedení *Její pastorkyně* tamtéž však vyústilo ve skandál a stalo se především propadákem – dočkalo se pouhých pěti repríz. Preissová byla negativním ohlasem *Její pastorkyně* dokonce tak znechucena, že uvažovala o ukončení své umělecké činnosti. Ani snahy Janáčka se jí nezdály. Janáček ji totiž žádal o spolupráci několikrát, ale ona ho vždy odmítla. Operu *Počátek románu* tak psal nakonec zprostředkovaně na libreto Ja-

roslava Tichého, protože jemu osobně nechtěla dát Preissova souhlas. I zpracování *Její pastorkyně* do podoby operního libreta zpočátku odmítala a skladatelovi napsala, že se snad najde časem něco vhodnějšího. Je minimálně s podivem, že to vše Janáčka od *Její pastorkyně* neodradilo.

Přistoupil pak, stejně jako v jiných svých operách, k dramatické předloze velice svébytně a předlohu razantně seškrtal, někdy i doplnil. Škrtal nejen v jednotlivých výstupech, ale i výstupy celé a zkrátil tak celou předlohu minimálně o jednu třetinu; některé postavy vypustil úplně. Z textu hry Preissové odstranil především vše, co by jakkoli retardovalo dramatický text, a to především vyprávění jednotlivých postav (zejména Kostelničky) o tom, co vlastnímu ději hry předcházelo a tedy co je s ním neoddělitelně spojeno, aby diváci pochopili motivaci osob a především jejich vztahy.

Pokud se zeptáte běžného diváka a posluchače Janáčkovy *Její pastorkyně*, jestli jsou hlavní postavy (tj. Kostelnička, Jenůfa, Laca, Števa a především Stařena Buryjovka) v nějakém příbuzenském vztahu, neumí kloudně odpovědět. Připadá mu totiž, že ve zpívaném textu něco zaslechl, co by případným příbuzenským vztahům mezi hlavními postavami nasvědčovalo, ale bylo toho tak málo, že si z toho neumí vyvodit žádný závěr. Takoví diváci či posluchači však jedním dechem dodávají, že jim to ale vůbec nevadilo.

Pokud nahlédneme do Janáčкова libreta, nemůžeme se tomuto názoru divit. Laca zpívá v prvním jednání, že není vlastní

vnuk Stařenky Buryjovky, za chvíli zase o Jenůfě dodává, že bude pěkná švagrina, Jenůfa nazývá Kostelničku mamičkou a ve třetím jednání je hovořeno o Lacovi a Števovi jako o bratřech. A to je skoro všechno. Tedy zmíněk o vztazích mezi postavami opery je v libretu jako šafránu a nelze se o nich dozvědět téměř nic. Aby Janáček příbuzenské zmatení mezi postavami ještě dovršil, škrtnul sám zřejmě hned po světové premiéře opery v Brně (nikoli Kovařovic!) krátkou árii v rámci rekrutské scény, v níž Kostelnička alespoň částečně osvětluje svou minulost. Důvodem bylo asi opět odstranění všeho, co by jen trochu bránilo dramatickému spádu opery. V současné době se v některých inscenacích zmíněná árie Kostelničky do opery zařazuje, právě z důvodu, aby přibližně osvětlila vztahy mezi jednotlivými postavami.

Tedy pro ujasnění. Stařenka Buryjovka měla dva syny, kteří jsou již v době děje opery po smrti. Starší syn, který se jmenoval Buryja, si vzal vdovu Klemeňovou, jež měla z prvního manželství syna Lacu. Po sňatku se jim pak narodil syn Števa. Laca a Števa tak byli polorodí bratři, Laca však nebyl pokrevně příbuzný se Stařenkou Buryjovkou ani s jejím synem. Druhý, mladší syn stařenky Buryjovky Tóma, měl s první ženou dceru Jenůfu. Poté co ovdověl, si vzal za manželku Kostelničku, která se správně jmenovala Petronila Slomková (Kostelnička byla přezdívkou). S Kostelničkou však již Tóma žádné další děti neměl. Jenůfa je tak vnučkou Stařenky Buryjovky, pokrevní sestřenicí Števy a nevlastní dcera Kostelničky. Do-

mnívám se také, že v době děje bylo nutné získat k případnému sňatku pokrevní sestřenice a bratrance z prvního kolena zvláštní svolení římskokatolické církve. Je jasné, proč je to v ději opomínuto – je asi zbytečné se zabývat něčím, k čemu nedojde.

Je doloženo, že Gabriela Preissová na úspěch Janáčkovy *Její Pastorkyně* žárlila a není se co divit. Snad proto přepracovala v letech 1929 až 1930 (tedy po Janáčkově smrti) původní hru na román pod stejným názvem, kde nejen zcela „vysvětlila“ příbuzenské vztahy, ale rozšířila pohled na ně ještě o vhléd do vzdálenější

minulosti, aby děj demonstrovala na osudech tří generací. V románu tak třeba najdeme i otce Kostelničky, rychtáře Slomka, který je traktován jako hraběcí levoboček.

Gabriela Preissová umřela v čtyřiaosmdesáti letech a původem nebyla vůbec z Moravského Slovácka, ale z Kutné Hory.

Jiří Srstka

VÝROČÍ ČLENŮ OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ DILIA V ROCE 2012

- 50** PhDr. Ivana BREZNENOVÁ
Mgr. Petr HRUŠKA
Mgr. Ranáta MLÍKOVSKÁ
Mgr. Irena NOVOTNÁ
B.A.Hons. Tomáš ZMEŠKAL
- 55** Mgr. Miroslav ADAMEC
Prof. PhDr. Vladimíra DVOŘÁKOVÁ, CSc.
Petr NIKOLAEV
Mgr. Jana PROCHÁZKOVÁ
Mgr. Ladislav ŠENKYŘÍK
- 60** Roman CÍSAŘ
Mgr. Gabriela KLIKOVÁ
Mgr. Zdeněk KOZÁK
PhDr. Jana MERTINOVÁ
Mgr. Zdeněk PROKEŠ
Doc. JUDr. Karel SCHELLE, CSc.
Mgr. Taťána SOUČKOVÁ
Petr SVOBODA
- 65** MgA. Tomáš ŠIMERDA
PhDr. Soňa ŠTROBLOVÁ
PhDr. Jindřiška ŠVECOVÁ
Mgr. Michal VOSTŘEZ
PhDr. Františka VRBENSKÁ
Mgr. Antonín WEISER
- Drahomír ČADEK
Mgr. Helena ČECHOVÁ
MgA. Věra ELIÁŠKOVÁ
PhDr. Vladimír KOLÁR
PHDr. Alena LHOTOVÁ
Doc. MgA. Karel MAKONJ
Mgr. Jan MÍKA
Věra NOSKOVÁ
Věra PROVAZNÍKOVÁ
Mgr. Jason ŠILHAN
Mgr. Jiří VĚRČÁK
MgA. Daniel WIESNER

70

Mgr. Ivan BINAR
Doc. PhDr. Jan HALADA, CSc.
PhDr. Jarmila HAMPACHEROVÁ
Mgr. Elmar KLOSS
Mgr. Jana KNITLOVÁ
Eduard KREČMAR
MgA. Irena LEXOVÁ
Anna LOŠŤÁKOVÁ
Pavel POLÁK
Mgr. Vladimír SMUTNÝ
PhDr. Miloslav ULÍČNÝ
Mgr. Vlastimil VENCLÍK
Ivan VOJNÁR
Ing. Pavel WEIGEL
Markéta ZINNEROVÁ

75

Roman CÍLEK
Mgr. Marie HOLLITZEROVÁ
Prof. MUDr. Pavel KLENER, DrSc.
Mgr. Eva LAVICKÁ
Václav MATĚJKA
Mgr. Bohumila ZELENKOVÁ

80

Josef EISMANN

ak.arch. Jiří HLUPÝ
Jiřina HOŘEJŠÍ
Josef HRUBÝ
Mgr. Jiří MELÍŠEK
Mgr. Naděžda MUNZAROVÁ
Mgr. František NĚMEC
Ing. Vladimír PÁRAL
Vadim PETROV
Stanislav RUDOLF
Juraj ŠAJMOVIČ
prom.fil. Vlasta WINKELHOFEROVÁ
PhDr. Eva ZAORALOVÁ

85

arch. Věra LÍZNEROVÁ – STEKLÁ
Zenobie PELLAROVÁ
Dr. Jindřich POKORNÝ
Dagmar ŠTĚTINOVÁ

90

ak.arch. Karel ČERNÝ
Ilja HURNÍK, DrSc.h.c.

**Gratulujeme a přejeme všem hodně osobního štěstí,
pohody, i tvůrčích sil !!!**

KONTAKTY

DILIA, občanské sdružení
divadelní, literární, audiovizuální agentura
Krátkého 1
190 03 Praha 9 – Vysočany

ŘEDITEL
doc. JUDr. Jiří Srstka
tel.: 283 892 686

Sekretariát ředitele
Eva Kraupnerová
tel.: 283 893 603
fax: 283 893 599

Ústředna: 283 891 587

Linka pro volání z mobilu: 606 614 658

AGENTURA

Divadelní oddělení
vedoucí
Zdeněk Harvánek
tel. a fax: 266 199 876

Hudební oddělení
vedoucí
Zdeněk Harvánek
tel. a fax: 266 199 876

Literární oddělení
vedoucí
Michaela Celárková
tel.: 266 199 841

Mediální oddělení

vedoucí

Jiřina Koudeláková

tel.: 283 891 588, 266 199 816

fax: 283 891 588

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA AUTORSKÝCH PRÁV

ředitel kolektivní správy

Mgr. Jan Barták

tel.: 266 199 862, 283 890 666

fax: 283 891 599

PRÁVNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Viktor Košut

tel.: 283 891 586

Mgr. Klára Parkanová

tel.: 283 891 586

dědictví a úschova děl

Zuzana Hůlková

tel.: 266 199 834

EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ

hlavní ekonom

Anna Tichá

tel.: 266 199 818

vedoucí honorářové účtárny

Václava Kaplanová

tel.: 266 199 867

Podrobné členění jednotlivých oddělení včetně seznamu zaměstnanců a jejich kompetencí naleznete na www.dilia.cz.

E-mailové adresy zaměstnanců DILIA jsou ve formátu
prijmeni@dilia.cz.

Kudy k nám:

Metrem B na stanici „Vysočanská“, poté cca. 3 min. pěšky. Ulice Krátkého se nachází naproti Galerii Fénix ze strany, kde je ČSOB a KB. V přízemí naší budovy se nachází restaurace Maják, na budově je velký nápis DILIA.

OBSAH

Úvod	1
Aktuality	4
Rozhovor s Věrou Zárubovou	11
Perspektivy DILIA	13
Zpráva o stavu licenčních smluv nakladatelských uzavřených mimo DILIA	13
Granty a ceny DILIA	17
Rozhovor se Stanislavem Rudolfem	23
Ocenění	26
Právo	30
Breviář autora: Licencování slovesných děl v Českém rozhlasu	30
Kolektivní správa	32
Návrh směrnice Evropské unie o kolektivní správě	32
Elektronické ohlášky děl do evidence Kolektivní správy DILIA	35
Adresné rozúčtování odměny za půjčování děl v knihovnách – bilance hlavní novinky rozúčtování odměn za rok 2011	39
Zábava	42
Výročí	45
Kontakty	47

